

**Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická**

Rodina jako hodnota v Jednotě bratrské

Michaela Čapková

**Bakalářská práce
2009**

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 20. března 2009

Michaela Čapková

Poděkování

Děkuji konzultantovi Mgr. Průkovi, Ph.D. za pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování závěrečné písemné práce.

Souhrn:

Cílem práce je zmapovat specifické vnímání rodinných hodnot členů Jednoty Bratrské v Hradci Králové. Autor se pomocí kvalitativního výzkumu pokouší ověřit, že se vysoké cenění rodinných hodnot učení Jednoty bratrské odráží i v praktickém pohledu na rodinu a život jejích členů. Práce přináší poznatky z historie Jednoty bratrské, souhrn statistických dat rodiny v České republice, kvalitativní výzkum zkoumající rodinné hodnoty členů Jednoty bratrské v Hradci Králové a výsledné závěry.

Klíčová slova:

náboženství, Jednota bratrská, protestantská církev, historie, rodina, manželství, statistika rodiny, kvalitativní výzkum

Abstrakt:

The aim of the project is to map the specific perceptions of family members of the Moravian Church in Hradec Kralove. The author using qualitative research tries to verify that the high-valuing of family values learning Unitas Fratrum reflected in the practical view of family life and its members. The project brings the knowledge of the history of the Moravian Church, a summary of statistical data the family in the Czech Republic, qualitative research exploring the value of family members of the Moravian Church in Hradec Kralove and the resulting conclusions.

Keywords:

Religion, Moravian Church, Protestant Church, History, Family, Marriage, Statistics of Family, Qualitative Research

OBSAH:

1. Úvod	8
2. Historie a základy učení Jednoty bratrské	9
2.1. Okolnosti vzniku JB	9
2.2. První generace	10
2.2.1. Celková charakteristika	10
2.2.2. Rodina a manželství	12
2.3. Jednota za bratra Lukáše	12
2.3.1. Celková charakteristika	12
2.3.2. Rodina a manželství	15
2.4. Od Lukášovy smrti do České konfese	16
2.4.1. Celková charakteristika	16
2.4.2. Rodina a manželství	17
2.5. Od České konfese po období třicetileté války	19
2.5.1. Celková charakteristika	19
2.5.2. Rodina a manželství	20
2.6. Obnovená Jednota Bratrská	21
3. Statistická data rodiny v ČR	22
4. Výzkumná část	25
4.1. Teoretická východiska	25
4.2. Kvalitativní výzkum	27
4.2.1. Respondent č. 1	27
4.2.2. Respondent č. 2	31
4.2.3. Respondent č. 3	34
4.2.4. Respondent č. 4	37
4.2.5. Respondent č. 5	39
4.2.6. Respondent č. 6	41
4.2.7. Respondent č. 7	44
5. Výsledky	47
6. Závěr	48
7. Soupis bibliografických citací	50
8. Přílohy	51

1. Úvod

Jednota bratrská je jednou z protestantských církví působících v České republice. Je registrovaná podle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. Základní organizační jednotkou je sbor, v jehož čele stojí správce sboru (nazývaný také kazatel, pastor) a Rada starších. Správce sboru je povoláván Úzkou radou a Rada starších je volena členským shromážděním, tzv. sborovou radou. Nejvyšším orgánem je synod, který se skládá ze správců sborů a delegátů, volených jednotlivými sbory. Jako výkonný orgán církve volí synod tříčlennou Úzkou radu. JB má v současnosti na území České republiky celkem asi 3000 členů v 23 sborech. Provozuje tři školky, tři základní školy, vyšší odbornou školu pomaturitního studia a sociální práci při některých sborech.

Učení Jednoty bratrské je již od svého vzniku zaměřeno na striktní dodržování Nového zákona. Společenství tak od svých členů požaduje uplatnění těchto principů i ve svých soukromých životech. Více než v jiných současných církvích se v Unitas Fratrum nárokuje povinnost člena podílet se na životě sboru a jeho projektech.

Jednota bratrská v Hradci Králové je mladým sborem a užívá název Sion. V rámci své činnosti založila několik organizací, které vzájemně spolupracují a především mají společnou vizi (Sion - Nová generace, Základní škola Sion J. A. Komenského, KC Sion, Dětské centrum Sion, školka Sion). Jedná se o projekty, které jsou cíleny především pro děti, mládež a rodiny. Cílovou skupinou nejsou pouze osoby, které jsou členy Jednoty bratrské, ale stejně tak široká veřejnost. Dokladem toho je také to, že jsem měla, přestože jsem ateistka, možnost vykonat svou odbornou praxi v rámci Sionu a jeho organizací. Získala jsem tak mnoho informací a jedinečnou zkušenost a s fungováním církevní neziskové organizace.

Dle mého názoru toto společenství přináší svým prorodinným přístupem protíváhu k nynějšímu trendu ve společnosti, který - podle dat z českého statistického úřadu o naší populaci – s sebou přináší stále rostoucí rozvodovost a posouvá věk, ve kterém lidé vstupují do manželství a zakládají rodiny. Rodina jako hodnota, tak v populaci zažívá období deprese.

V této práci se pomocí kvalitativního výzkumu pokusím postihnout vlastní pohledy členů Jednoty bratrské na rodinu a ověřím platnost svých hypotéz, postavených na předpokladu silnějšího rodinného citění členů Jednoty bratrské.

2. Historie a základy učení Jednoty bratrské

2.1 Okolnosti vzniku JB

Kořeny Jednoty bratrské sahají do severovýchodních Čech 15. století. První polovina tohoto století byla obdobím husitských válek vedených za nápravu katolické církve. Když byli poraženi radikální husité (Táborité), umírněné křídlo církve podobojí hledalo cestu ke kompromisu s katolickou církví, aby mohlo zachovat alespoň nejzákladnější požadavky husitství. Tato snaha však mnohdy vedla k polovičitosti původně posazovaných reformních myšlenek a nastalá atmosféra zklamání z neúspěšné husitské revoluce dala vzniknout novým radikálním náboženským hnutím. „Jádro radikální reformace v Čechách a na Moravě vytvořila Jednota Bratrská, organizující se v ústraní pod ochranou tolerantních, či přímo sympatizujících vrchností od let 1457-1458.“¹

Zakladatelem Unitas Fratrum byl Bratr Řehoř, jeden z žáků Jana Rokycany, zvoleného arcibiskupa církve podobojí. Bratr Řehoř pod vlivem myšlenek radikálního husitství a učení Petra Chelčického opustil klášter v Praze a v roce 1457 se se skupinou svých posluchačů usadil v Kunvaldě v severovýchodních Čechách. Dostal svolení od Jiřího z Poděbrad, aby zde spolu s prvními Bratřími žil podle svých představ o pravém křesťanství.

„Jedním z význačných rysů české reformace je vznik radikálního reformačního proudu, který se staví jak proti římské církvi, tak i proti církvi kališnické.“² Jednota bratrská se na konci 15. století postavila mimo obě církve a rozhodla se odmítnout, jak obranu víry mečem, tak papežskou poslušnost od Ježíše Krista k římskému papeži. Ustavila si svou vlastní církev a jako jedinou směrnicí zvolila interpretaci novozákonních principů a jala se je striktně uplatňovat ve svém veřejném i soukromém životě. „Jednota podnikla pokus vzít naprosto vážně sociálně kritickou linii biblického svědectví a důsledně ji aplikovat v životě křesťanského společenství. Činila to v přesvědčení, že jediné takto může s dobrým svědomím mluvit o následování Krista.“³

¹ MACEK, Josef. *Víra a zbožnost jagellonského věku*. Praha: Argo, 2001. 490 s. ISBN: 80-7203-265- 8. (cit. s. 287)

² Tamtéž, s. 286

³ HALAMA, Jindřich. *Sociální učení českých bratří 1464- 1618*. Brno, 2003. 304 s. ISBN: 80-7325-010-1 (cit. s. 10)

2.2. První generace JB

2.2.1 Celková charakteristika

První generace, v čele s bratrem Řehořem, svými názory a postoji navazuje na myšlenky Petra Chelčického a jeho ideály se snaží uvádět do praxe.

Chelčický se ve svých spisech důrazně stavěl proti násilí a světské moci. Propagoval myšlenku rovnosti a pokory mezi všemi křesťany. Základní teologickou myšlenkou, kterou od něho Bratří převzali a ztotožnili se s ní, bylo, že pravá církev by se měla oddělit od světa a vrátit se k prapůvodnímu křesťanství, které je zosobněno především Ježíšem Kristem a jeho pozemským životem. Toto bylo základem i pro jiné radikální menšiny (např.: zbytky Táborů). Tak se hned z počátku k Jednotě přidávali jednotlivci i skupiny podobně smýšlejících křesťanů. „Zejména v době perzekuce tzv. pikartů se mnozí radikální kališníci ostýchali veřejně prohlásit za členy Jednoty bratrské a nikodemismus – tedy tajné členství – se stával trvalým doprovodným jevem české reformace.“⁴

Bratří dali svému společenství od počátku asketický ráz. Svět chápali jako bytostně hříšný, a pokoušeli se od něho oddělit odchodem do ustraní. „Již v samém počátku činnosti Jednoty bratrské je formulován ideový princip, který povznáší ctnostnou elitu nad hřešící masu.“⁵ Základními rysy pravého křesťanství pro ně byla menšinovost a utrpení.

Ačkoliv Jednota Bratrská vyhledávala ústraní, vzbudila brzy nelibou pozornost, jako hnutí oživující nedávno potlačené táborské myšlenky. Bratří tak byli v letech 1460-61 pronásledováni, avšak bez velkých důsledků.

Unitas fratrum žila uzavřeným životem s přísnými pravidly – za členy nepřijímali měšťany, vojáky, obchodníky, šlechtice, ani vzdělané lidi. O vzdělání se začalo polemizovat až v nadcházejících generacích, v první generaci ho ještě dle linie Chelčického považovali za prostředníka hříšné světské moci, a tudíž své děti neposílali do škol, ale vzdělávali je ve svých domácnostech. „Nepřijatelné jsou dokonce i školy, které člověka na takové způsoby života připravují, Křesťan může mít s tímto do zkázy padajícím světem soucit, ale pravá solidarita je možná jenom s tím kdo hříšnost světa rozpoznává a odvrací se od ní. Proto je pece o Chudé,

⁴ J. MACEK, *Víra a zbožnost jagellonského věku*, s. 287

⁵ Tamtéž, s. 287

nemocné, osamělé a všelijak jinak potřebné kterou jednota od počátku ve svých sborech rozvinula obracena předně dovnitř vlastního společenství.“⁶

V postoji první generace se odráží, zcela v duchu Chelčického, princip absolutního pacifismu. Jde o odmítnutí moci a násilí ve všech podobách, odmítnutí všech institucí a struktur, které jsou se světským panováním a násilím jakkoliv spojeny, od vládnutí přes vojsko, až po soudy a katy. „Kališnická vrchnost hledící se zalíbením na evangelismus bratří a sester, přirozeně oceňuje i pracovní zdatnost a přičinlivost poddaných, kteří na polích i v dílnách zvelebují panství. Navíc bratr Řehoř a jeho druzi, třebaže tak zásadně trvají na odloučení od světa a na svém odporu k přísahám, nemají v úmyslu práva vrchnosti popírat, či dokonce bořit; nechtějí ovšem ani být členy mocenského mechanismu, odmítají se aktivně podílet na činnosti úřadů a soudů.“⁷ První generace unitas fratrum považovala světskou moc pouze za nástroj sobectví a její členové se snažili dokázat, že křesťanská společnost může fungovat na principu všeobecné rovnosti. „Jako protest proti společnosti, která se nazývala křesťanskou zatímco se opírala o bezohledné utiskování, násilí a pohrdání bližními, je pokus první generace Jednoty o uskutečnění jiného druhu mezilidského společenství hoden úcty.“⁸

Snaha Jednoty bratrské o nastolení větší společenské spravedlnosti je přirozenou reakcí na mravní úpadek církve katolické i podobojí. „Právě proto, že odpor k hříšnému katolickému i kališnickému kněžství byl jednou z hnacích sil tvořícího společenství bratří a sester, nechtěla Jednota vyvyšovat kněze nad laiky.“⁹ Jak rostla svébytnost bratrského společenství, rostla naléhavost otázky pravého kněžství. Na sněmu roku 1486 projednávali otázku dobrého kněze. „Vystoupení kněze dobře učícího, ctnostně žijícího v kruzích mimo Jednotu mají Bratří pozdravit s radostí, ale mají setrvat při vlastní jednotě, kde jsou dostatečně a trvale opatřeni.“¹⁰ Také byl odmítnut kult svatých jakožto modlářství a až do roku 1478 úplně odmítala křest malých dětí a požadovala, aby každý, kdo se stane členem Jednoty bratrské, byl křtěn znovu.

Členové Jednoty bratrské zdůrazňovali osobní spravedlnost jako prostředek k záchraně z tohoto světa. „Člověk může následováním a plněním tohoto zákona

⁶ J. HALAMA, *Sociální učení českých bratří*, s. 39

⁷ J. MACEK, *Víra a zbožnost jagellonského věku*, s. 293

⁸ J. HALAMA, *Sociální uč.*, s. 39

⁹ J. MACEK, *Víra a zbožnost jagell.*, s. 297

¹⁰ ŘÍČAN, Rudolf. *Dějiny Jednoty bratrské*. Praha: Kalich, 1957. 518 s. (cit. s. 67)

dospět na cestu spravedlnosti, chápané zde nikoli reformačně jako život ve víře, ale tradičně středověce jako především mravně dobrý život.¹¹

Ve vztahu k majetku Jednota bratrská řídila, tím co ukazovala Bible. Upřednostňovala dobrovolnou chudobu a jako nejlepší řešení viděla společný majetek všech křesťanů.

2.2.2 Manželství a rodina

Na téma rodina a manželství se z období první generace nezachovalo příliš písemných pramenů, je zřejmé pouze to, že v této problematice se Jednota bratrská držela tradičního pojetí církve. Manželství bylo považováno za svátost, ale byly popsány podmínky, za kterých bylo možné manželský svazek zrušit. „Je to cizoložství nebo takový rozpor, který by křesťanu bránil zachovat víru. Manželství lze konečně rozloučit i tehdy, nejsou-li manželé schopni spolu pohlavně žít.“¹²

2.3 Jednota za bratra Lukáše 1490-1528

2.3.1 Celková charakteristika

Za vlády Vladislava Jagellonského královská moc zeslábla a v 80. letech 15. století se společenství bratří, navzdory své původní uzavřenosti, začíná rozrůstat a většinou se jedná o utrakvisty hledající čistší zbožnost. „Ačkoliv Jednota bratrská v letech 1471-1526 byla mezi náboženskými radikály zdaleka nejpočetnější skupinou, tvořila v zemi nepatrnou menšinu. Zatímco u kališníků počet věřících sahal do statisíců a i u katolíků činil mnoho desítek tisíc, bratří a sester se seskupilo nanejvýš několik tisíc.“¹³

Jak Bratří rozšiřují vlastní řady a vznikají další nové sbory, mění se i sociální struktura členstva Jednoty. Rysy přeměny jsou zřetelné, mezi novými členy se objevuje stále více vzdělanců a zámožných poddaných, měšťanů, dokonce i šlechticů. Páni, kteří přistoupili k Jednotě jsou vybízeni k pokoře, rovnosti v jednání s poddanými, mírnosti při soudu a varování při užití moci. „Jsou povinni dbát o to,

¹¹ J. HALAMA, *Sociální učení českých bratří*, s. 39

¹² Tamtéž, s. 38

¹³ J. MACEK, *Víra a zbožnost jagellonského věku* s. 287

aby se jeho poddaným nedála křivda. Trest, který vynášeli u soudu měl být umírněný vině a tělesného trestu mohlo být užito pouze tam, kde nepomohla ústní domluva.¹⁴

Členem Jednoty se stává vzdělaný teolog Lukáš Pražský a pod jeho vedením Jednota opouští dosavadní asketický směr a dogmata zakládající generace a stává se komunikativní a otevřenou vůči veřejnosti. Jednota bratrská označuje předchozí etapu jako období moralistní nestřídmosti. „Jakkoliv by se mohlo zdát, že universalismus otevřel vnikající Jednotu bratrskou všem proudům praktického evangelistu, nedovedl překonat jistou výlučnost a elitárnost, která se jeví u všech minorit, jež mají odvahu odštěpit se od většiny a trvají na své víře a názorech. Dokud se Jednota bratrská zříkala „světa“ a vzdalovala se do ústraní, dávala tím najevo – ať chtěla, či nechtěla – jisté pohrdání těmi, kteří „ve světě“ setrvali a podle mínění bratří a sester nevyspěli, tak aby se mohli řádně řídit vzorem prvotní Kristovy církve.“¹⁵

„Irénius, touha po míru, se stává nadějí a balzámem na duše prostých vesničanů i měšťanů, panošů a zemanů, týraných krvavými boji a sužovaných zejména po roce 1467 křižáckými oddíly.“¹⁶

Změna v bratrské teologii v 90. letech 15.století je nejzávažnější změnou učení v dějinách Jednoty bratrské. První generace Bratří se snažila prakticky uskutečnit život podle požadavků Bible, její výklad považovali za jednoznačný zákon a doslovně se podle něho chtěli řídit. Avšak od počátku zjišťovali, že jsou často nuceni ho nedodržet, a to jak příčinou vnějších tlaků, tak také osobních důvodů. „Vedle otázky, jak se člověk může stávat spravedlivým, zněla Bratřím i otázka, zda jde v křesťanství o to, zachránit se z tohoto zkaženého světa, nebo zda evangelium, jako svědectví o zachraňující moci, která platí celému světu, na křesťany zároveň vkládá odpovědnost za tento svět.“¹⁷

Zásadně se mění postoj Bratří ke společnosti a jejím institucím. Především generace se od společenských institucí snažila zcela oprostit a vytvořit si vlastní alternativní společnost. Nové rozhodnutí Bratřím velí přijmout spoluodpovědnost za lidskou společnost, avšak stále si drží jistý odstup a pohlízejí na ní kriticky. „Předmětem diskuse byla otázka, nakolik tyto změny vyrůstaly z vnitřních potřeb vývoje Jednoty, navazovaly na již existující prvky, a na kolik byly rozchodem s dosavadní tradicí a nastoupením zcela jiné cesty.“¹⁸

¹⁴ R. ŘÍČAN, *Dějiny Jednoty bratrské*, s. 89

¹⁵ J. MACEK, *Víra a zbožnost jagellonského věku* s. 301

¹⁶ Tamtéž, s. 295

¹⁷ J. HALAMA, *Sociální učení českých bratří*, s. 43

¹⁸ J. HALAMA, *Sociální učení českých bratří*, s. 91

Uvnitř společenství dlouho probíhal názorový rozkol a jeho vrcholem byl konflikt a následné oddělení Malé stránky od Velké - většiny Jednoty Bratrské pod vedením Lukáše Pražského. Přívrženci konzervativní Malé stránky zastávali stanovisko určené učením Řehořovým a Chelčického. Změny v teologii, i v postojích ke světské společnosti, ke kterým postupně docházelo, viděli jako zkázu církve, způsobenou především světsky vzdělanými lidmi a bratr Lukáš byl jedním z nich. Velké stránce vyčítali hlavně přizpůsobení se a přijetí světské moci, avšak neobstáli a postupně došlo k rozpadu celého společenství Malé stránky, a tím k vyřešení sporu o orientaci Jednoty. „Hledání, jak přiměřeněji formulovat svou víru a její praktické důsledky pro vztah ke světu, se mezi Bratřími odehrávalo již po mnoho let, nejméně od r. 1480, ale snad ještě dříve. Je zcela pravděpodobné, že již v první generaci Jednoty existovaly mezi bratřími názory odlišné od linie Bratra Řehoře. Jeho vedoucí postavení a autorita však byly do té míry neotřesitelné, že se nikdo ani nepokusil jiný názor prosazovat.“¹⁹

Rozrůstání Jednoty spojené s její účastí na životě společnosti s sebou přinášelo vzrůstající nepřátelství ze strany utrakvistů a katolíků. To vyvrcholilo Svatojakubským mandátem roku 1508. „Zápisem do desek zemských se stal svatojakubský mandát zákonem, který byl v platnosti až do roku 1609. Ani zákon však skutečnou perzekuci „pikartů“ neuvedl v pohyb. Hrozby a výhrůžky dopadaly do prázdna všude tam, kde se Jednota bratrská těšila přízni a ochraně vrchností.“²⁰

Bratři se pokoušeli navazovat kontakty s podobně smýšlejícími hnutími i mimo území Čech a Moravy. „Co byly platné snahy vůdců Jednoty bratrské pronikat do zahraničí a získávat přátele a pomocníky v Evropě a Asii, když současně kladli kazatelé členům sborů na srdce, aby zabránili svým dětem vyhledávat „děti světské“, a dokonce aby si děti členů Jednoty bratrské se „světskými dětmi“ nehráli?“²¹

V Německu nastoupila Lutherova reformace a ještě za života Lukáše Pražského se s ní Jednota začala seznamovat. Jednota byla klasická menšinová církev. Věřili, že „Bůh mnohé vyvoluje z národuov, z pokolení i z jazykov a shromažďuje v jednotu církve, aby se v Pánu Kristu milovali Němci s Čechy i s Uhry i z jiných zemích, jakož již to v pravdě jest ač ještě v malém počtu těch zemí, což o nich víme“²²

¹⁹ Tamtéž, s. 41

²⁰ J. MACEK, *Víra a zbožnost jagellonského věku*, s. 332

²¹ Tamtéž, s. 301

²² R. ŘÍČAN, *Dějiny Jednoty bratrské*, s. 64.

2.3.2 Manželství a rodina

V Lukášově éře byla vytvořena řada dokumentů, jejichž ústředním tématem bylo manželství, či rodina. Manželství Bratří považují za svátost, avšak mnohem více si v tomto období cení svobodného stavu. „Ještě smýšlíme, že kdokoli ten dar zdrženlivosti od Boha přijal a v něm se Pánu posvětil a dobrovolně v něm církvi slouží, jeho sobě draze a vysoce vážit a jako klénotu nějakého bedlivě ostříhati má, aby ho skrze nezřízené žádosti vnitř aneb zlé příčiny zevnitř nepozbyl a neztratil.“²³ Manželství je bráno pouze jako menší zlo.

Názorem bratra Lukáše je, že pokud člověk nedokáže zůstat v úplné čistotě a potlačit svou hříšnou tělesnou žádost, je manželský svazek lepší, než neřádné smilnění. Avšak i v manželství by se toto smilnění mělo omezit pouze na plození dětí.

Co se týče vztahu mezi manželi, neliší se postoje Bratří od zvyklostí té doby. Patriarchální uspořádání velí mužům, aby byli hlavou rodiny, milovali svou manželku a pečovali o ni, ale nenechali ji vládnout. „Manželka má být muži poddána, ne však za každou cenu a bezvýhradně. Může a má mu říci, co se jí nelíbí a v případě, že se neshodnou a žena cítí křivdu, má se obrátit na duchovního správce. Vládce v domě je muž, není však vládcem absolutním; jeho autorita závisí na tom, zda jedná moudře a spravedlivě.“²⁴ Ženy nemají být marnivé, lehkomyšlné, důvěřivé pověrám a jejich hlavním úkolem je péče o chod domácnosti. A mladým ženám je doporučeno, aby rodily děti.

Oběma rodičům je přikázáno brát dítě jako boží dar a řádně je vychovat, což probíhá především osobním příkladem, ale i tresty pokud je to třeba. Při udílení trestů je důležité, aby děti poznali, že je trest zasloužený a spravedlivý, aby pocítili, že udělaly něco špatného, ale nesmí mu ublížit.

Vdovcům a vdovám Jednota doporučovala, aby využili příležitosti, že jsou znovu ve svobodném stavu a snažili se v něm již zůstat a využít příležitost vést znovu čistý život bez hříchu a konat pro ostatní dobročinnost.

Největší posun je v přístupu k ženění kněží, na rozdíl od předešlé generace Bratří, je nyní dovoleno vybírat nové kněze také z řad již ženatých mužů. Avšak

²³ ŘÍČAN, Rudolf. *Čtyři vyznání : vyznání Augsburské, Bratrské, Helvetské a České : se čtyřmi vyznáními staré církve a se Čtyřmi články pražskými*. Praha : Komenského evangelická bohoslovecká fakulta, 1951. 412 s. (cit. s. 176)

²⁴ J. HALAMA, *Sociální učení českých bratří*, s. 87

svobodní se již oženit nesmějí. „Kněžství je závazek, který nedovoluje přijímat další. Proto, kdo vstoupí do kněžství jako svobodný, má také svobodný zůstat.“²⁵

2.4 Od Lukášovy smrti do České konfese (1528-1575)

2.4.1 Celková charakteristika

V 16. století pronikly do Čech myšlenky Martina Luthera a později i Jana Kalvína, což posílilo pocit sounáležitosti kališníků s Římem. Kališníci se spíše považovali za autonomní součást obecné katolické církve, což bylo v rozporu s Jednotou bratrskou.

Po smrti Lukáše Pražského začala v Jednotě převažovat luterská orientace. Pod jejím vlivem Bratři slevili ze své kritičnosti a umožnili šlechtě, aby se stávala jejími členy bez toho, aniž by se musela vzdát svých výsad.

Ve vztahu ke světské moci je nejdůležitější změnou kladné hodnocení jejího významu, byť s mnoha podmínkami a výhradami. „Došli k tomu, že moc je dána od Boha. Kristus je hlavou všech jejích instancí. Dělí církev na sluhy a poddané, přičemž sluhové slouží Kristovi ke spasení, k jeho požívání i k zachování v tom do smrti dokud, dokud Kristus sám nepřijde.“²⁶ Rozpoznání, že světská moc nemusí být nekřesťanská ani protibožská, pokud je vykonávána v souladu s hojnější spravedlností podle učení Kristova se prosadilo již za Lukáše. Nyní se důraz posunul ještě dále, ke konstatování, že moc správně užívaná nejenom není proti Bohu, ale je Bohem svěřenou službou, k níž patří i soudy a tresty v zájmu obhajování pozemské spravedlnosti.

Jednota si však stále zachovává striktní oddělení moci světské a duchovní. Brání tento svůj přístup ve styku se světskými autoritami a s představiteli šlechty, jejíž podíl a role v Jednotě výrazně vzrostla. Kriticky pohlíží i na zástupce evropské reformace, kteří roli světské vrchnosti v organizování církve ve větší či menší míře přijímají.

„Opakovaně zde narážíme na doklady o napětí mezi bratrským učením a praxí v různých oblastech života. Ve třetí čtvrtině století dochází například ke kritickému nedostatku zájemců o duchovenskou službu, což je vnímáno především jako neochota

²⁵ J. HALAMA, *Sociální učení českých bratří*, s. 87

²⁶ R. ŘÍČAN, *Dějiny Jednoty bratrské*, s. 82.

důsledně přijímat křesťanskou kázeň.²⁷ Příčinou je dle Bratří, že se (většinou mladí) lidé kloní k lutersky orientovaným novoutrakvistům, s vidinou, že mohou dojít ke spasení pohodlněji. „Jednotu neopouští starost o vlastní spasení. stále považují, sebezapíravý, trpitelný charakter křesťanského života, jako jistější cestu ke spasení.“²⁸

„Druhá a třetí čtvrtina 16.století je období, kdy se Bratří opakovaně snaží konečně dosáhnout uznávaného postavení ve společnosti, získat statut pravověrné křesťanské církve. K tomuto cíli směřují tápavě, střídavě využijí vlivu šlechty a zase jej odmítnou, snaží se postupovat společně s českými evangelíky a zase trvají na své vlastní cestě.“

Ukazuje se, že vnitřní uspořádání církve není pro status společensky uznávané církve utvořeno. Pokud se totiž v tomto období někde podařilo Bratřím žít dlouhou dobu svobodný a klidný život za podpory vrchnosti, začaly se také zároveň množit stížnosti na kázeň a mravy členů, ale také kněží Jednoty.

2.4.2 Manželství a rodina

Pojetí manželství v tomto období zaznamenalo velkou změnu. Otázky z jiných oblastí zaznamenaly sice také dílčí posuny, ale v této problematice se vliv luterství projevil ve velkém rozsahu a ihned po Lukášově smrti. V bratrských dokumentech se nyní objevuje jednoznačně kladný vztah k manželství a vysoké ocenění rodinného života.

Augusta se ve svých spisech tomuto tématu věnuje velmi podrobně. V pohledu na základní poslání manželství obrací pořadí důležitosti (oproti spisům z období za Bratra Lukáše). Jako nejdůležitější smysl manželství vidí rození dětí a až na druhém ho vidí jako ústupek lidské hříšnosti. „Augusta vnímá i tělesnou žádost jako stvořenou dispozici, kterou lze užívat dobře. Lidský hřích nemůže zkazit to, co Bůh stvořil jako dobré, proto není podstata manželství lidským pádem porušena.“²⁹ A tuto myšlenku Augusta dovádí až k pohlavnímu styku, který nevidí ani jako dobrý, ani jako špatný, ale jako přirozený. Vše samozřejmě v rámci života manželského a manželé jsou napomínáni, aby se v tomto ohledu drželi střídmosti. Augusta klade zesílený důraz na vzájemnost a lásku v partnerském vztahu. „Bůh dal člověku toho

²⁷ HALAMA, *Sociální učení českých bratří*, s. 151

²⁸ Tamtéž, s. 151

²⁹ Tamtéž, s. 144

druhého, jako jediného partnera ze všech lidí, proto spolu mohou a mají trávit celý život v manželské lásce, v tomto jediném společenství.³⁰

Člen Jednoty si má životního partnera vybírat pouze v rámci Jednoty. Jinak je ovšem nahlíženo na člověka, který k Jednotě přistoupí a rodinu již má. Potom se na partnera mají brát ohledy a nevyvíjet na něj tlak. Dokonce naopak, člen Jednoty se má snažit nedávat partnerovy důvody k podráždění. „Klade-li Jednota důraz na naprostou dobrovolnost vzniku manželství, jak jsme zaznamenali v minulé kapitole, právo na jeho vznik je sociálně podmíněno souhlasem společenství.“³¹ Manželství tak podléhá souhlasu rodiny a bratrského sboru.

Důvody pro zrušení manželství jsou stejné jako v předešlé generaci: cizoložství; neschopnost manželského života; takový rozpor ve víře, který by znemožňoval křesťanský život; násilí jednoho z partnerů, které by ohrožovalo zdraví a život druhého. Zde nové důrazy nenacházíme.

Naopak je tomu u pohledu bratří na postavení ženy v manželství. Zastávají sice v souladu s dobou patriarchální pohled na manželství a o podřízenosti ženy není pochyb, avšak Augusta ve svém kázání řekne, že ženy mívají v něčem lepšího rozumu a muži by měli být rádi, že mohou nést některé obtíže s nimi či za ně, a ne žárlit.

Bratří sice hospodyním radí, aby byly svým mužům poddané, nově jim však přiznává právo říci svému muži také kritický názor. „Žena má tedy nejen právo, ale přímo povinnost hodnotit muže kriticky a povědět mu, co si o jeho počínání myslí, ať se mu to líbí nebo ne. V učení Jednoty nevládne strohý patriarchát, někde je patriarchální prvek zřetelně oslaben ve prospěch partnerství.“³²

„Ústřední problém výchovy vidí Augusta v nedostatku respektu k dětem. Příliš často chtějí rodiče prostřednictvím svých dětí uskutečňovat své vlastní ambice.“³³ V rodině se dítěti dostává základní křesťanské výchovy a to především prostřednictvím osobního příkladného zbožného života jeho rodičů. Společenství bratří soudí, že mnoho problémů v církvi působí špatná rodinná výchova. A naopak věří, že při správné výchově dětí, není potřeba je bít, protože sami od sebe se budou snažit chovat správně.

³⁰ HALAMA, Sociální učení českých bratří, s. 145

³¹ Tamtéž, s. 146

³² Tamtéž, s. 147

³³ Tamtéž, s. 147

Manželství kněží je pro Jednotu v tomto období velkým problémem, ke kterému se snaží najít vhodné stanovisko. Důraz bratří na potřebu a výhodnost stavu svobodného stále trvá, jen jeho zdůvodnění se na rozdíl od doby za Bratra Lukáše mění. Lukáš věřil, že člověk opuštěním svobodného stavu, cosi darovaného ztrácí. Podle Blahoslava, který byl posledním velkým zastáncem přednosti kněžského celibátu, ti, kdo zůstávají svobodnými mají navíc zvláštní dar, který způsobuje, že pro Krista opouštějí věci tohoto světa, konkrétně rodinný život. Bratří po Blahoslavově smrti zvažují, zda v tomto ohledu změnit dosavadní tradici, protože roste počet kněží, kteří se s ženami zaplétají. Nakonec se na ní však rozhodli setrvat. Ideál kněžského celibátu tedy zůstává nadále v platnosti. „Všechny ostatní reformační proudy pokládají manželství kněží za obvyklé a na Jednotu hledí s podezřením, nepěstuje-li tu jakési záslužnictví.“³⁴

2.5 Od České konfese po období třicetileté války (1575 - 1618)

2.5.1 Celková charakteristika

Od roku 1575, kdy byla císaři předložena Česká konfese, zažívá Jednota období poklidné existence. Na statcích přátelsky nakloněné šlechty se stává součástí společnosti, jsou jí svěřovány farnosti a početně roste. Tím se také však mění vnitřní charakter společenství. „Nejenom spojení ve společné konfesi, ale také stírání rozdílů mezi bratrskými a utrakvistickými společenstvími vedlo k pocitu ohrožení, k obavě z pohlcení velkou evangelickou církví.“³⁵ To vedlo k propracování starých, již dříve vydaných spisů za účelem posílení dodržování morálních pravidel. V uvolněné situaci lidé přestávají dodržovat pravidla, která byla stanovena, již před desítkami let.

Nově je Jednota Bratrská zastupována i svými šlechtickými členy. Sama Jednota ve svých spisech přiznává světské moci právo dohlížet na řád a pořádek v církvi a to dokonce i co se církevního učení týče.

Jednota se v tomto období začala ubírat novým směrem a těšila se z náboženské svobody, avšak s příchodem třicetileté války byla její existence stejně jako všech ostatních protestantských církví znemožněna. Její hnutí bylo potlačeno a mnoho členů opustilo zem jako exulanti. Jednota nadále funguje v emigraci, kde je

³⁴ HALAMA, Sociální učení českých bratří, s. 149

³⁵ Tamtéž, s. 190

jejím nejvýraznějším představitelem J.A. Komenský, poslední biskup Jednoty bratrské, který se na konci svého života domníval, že osud Jednoty bratrské pomalu končí jejím rozptýlením v emigraci. Ti, kteří zůstali doma se snažili svou víru uchovat v tajnosti a tímto způsobem bratrské učení žilo celé století.

2.5.2 Manželství a rodina

Na přelomu století Unitas Fratrum ustoupila dlouho trvajícím tlakům ostatních evangelických církví a zrovnoprávnila stav manželský se stavem svobodným. Manželství uznala kladně ve všech směrech, tedy i pro služebníky církve. „Výslovně se připomíná, že služby ženatých kněží nesmějí být pokládány za méně hodnotné.“³⁶ Na počátku 17.století se sice manželství stává rovnocennou možností vedle celibátu, to však nijak neubírá na přísnosti nároků na kněze. Jejich vstup do manželství je nadále podřízen rozhodnutí Starších.

Zdá se, že teprve v této době Bratří naprosto kladně přijali manželství. „Přesnější však je konstatování, že teprve v této době přestali Bratří přeceňovat svobodný stav a vkládat do něj zvláštní naděje či přisuzovat mu větší hodnotu, zatímco hodnocení manželství se nijak významně nemění.“³⁷ Znovu jsou potvrzeny a shrnuty zásady, kterých se společenství bratří drží již desítky let.

Totéž platí pro příčiny, pro které je možné manželství zrušit. Pokud se stane, že člen Jednoty bratrské zažádá o zrušení manželství, dbají Bratří na to, aby se osoba na jejíž straně neleží vina sama svobodně rozhodla, jak chce problém řešit. V případě nevěry partnera, má člen plné právo manželství zrušit. Dalším důvodem pro zrušení je rozpor ve víře, který však musel být takové povahy, která by člena Jednoty omezovala a bránila mu vést spořádaný křesťanský život. Samotný rozdíl ve vyznání víry rozhodně nebyl.

„Rodina a domácnost byly pro Jednotu vždycky oporou a základem širšího společenství církve, v dobách pronásledování se stávaly útočištěm pro život společenství víry.“³⁸ Rodičovskou povinností je pečovat o své děti, dokud nepromění svůj svobodný stav. A pokud dítě neodejde do církevní služby, či neodejde za účelem svatby, má povinnost žít se svými rodiči a starat se o ně.

³⁶ HALAMA, Sociální učení českých bratří, s. 182

³⁷ Tamtéž, s. 183

³⁸ Tamtéž, s. 186

2.6 Obnovená Jednota Bratrská

„Historicky vznikla z potomků Jednoty českých bratří. Přinesla však několik charakteristických důrazů, jimiž obohatila profil protestantismu - zbožnost soustředěná ke Kristovi a kříži, důsledný život v bratrské pospolitosti, závazek služby, zvláště misijní a specifické pojetí jednoty Kristova lidu.“³⁹

Bratrské učení se udrželo především v místech, kde dříve působil J. A. Komenský, tedy na Moravě ve městech Fulnek a Suchdol. V letech 1722 až 1727 několik rodin z těchto i jiných míst, které zachovaly tradice původní Jednoty, pod vedením Christiana Davida našlo útočiště v Sasku, na panství Mikuláše Ludvíka hraběte Zinzendorfa, a postavili osadu, kterou nazvali Herrnhut, česky Ochranov.⁴⁰

Nejdříve malá obec se později rychle rozrůstala díky přílivu přistěhovalců z Moravy i odjinud. Hrabě chtěl z Ochranova vybudovat společenství v luterském duchu, avšak přistěhovalci z Moravy setrvali ve své tradiční víře, což způsobovalo napětí a spory. Nebylo snadné vybudovat jednu církev z různorodých prvků, přicházejících z různých míst a prostředí, ale rozhodujícího zážitku jednoty se jim dostalo při vylití Ducha svatého během slavení sv. Večeře Páně 13. srpna 1727.⁴¹

V dalších letech toto společenství intenzivně vyvíjelo misionářské aktivity. Misie probíhaly především do Grónska, Severní Ameriky a Jižní Afriky.

V dnešní době je Jednota bratrská rozšířena po celém světě a je rozdělena do 4 regionů: africký, evropský, karibský a severoamerický, které se skládají z 19 provincií.

Ve své vlasti mohla Jednota bratrská zapustit kořeny až po císařském ediktu z roku 1861. První sbor obnovené Jednoty bratrské byl založen roku 1870 v Potštejně.

3. Statistická data rodiny v ČR

Dle informací z Českého statistického úřadu se v naší společnosti stále více projevuje trend rodiny, která je zakládána ve vyšším věku, s menším počtem dětí a je náchylná k riziku rozvodu více, než kdy v historii.

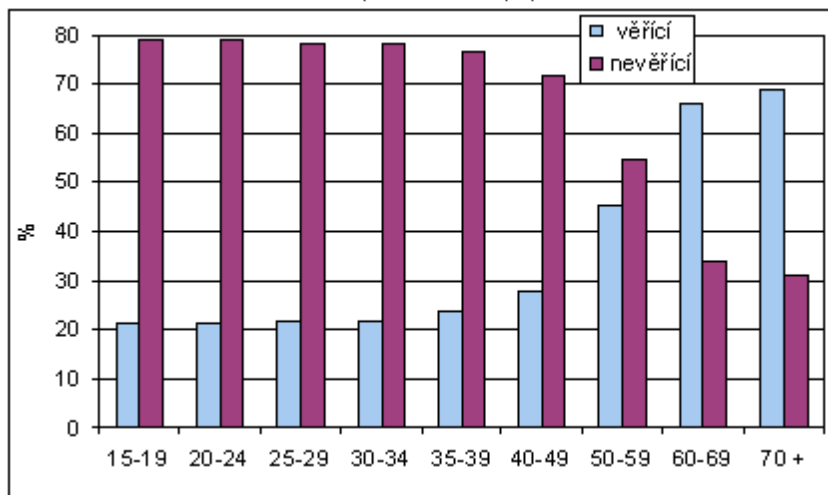
³⁹ FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 195 s. ISBN: 80-85959-80-1 (cit. s. 150)

⁴⁰ *Historie* [online]. [2008?] [cit. 5.3. 2009]. Dostupné z: <<http://www.jbcr.info/index.php?str=10&tp=1>>

⁴¹ Tamtéž

Souvislost můžeme hledat i v postupném klesání religióznosti obyvatelstva na našem území. V roce 1950 tvořilo věřící obyvatelstvo cca 90% celkové populace, kdežto v roce 2001 šlo pouze o cca 30%.

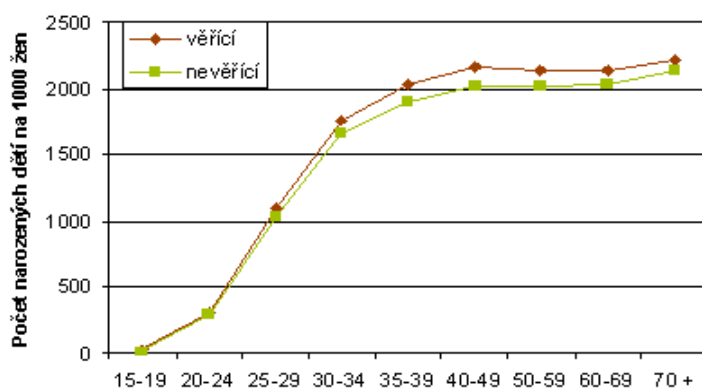
Graf 5: Struktura věřících žen podle věku (%) – sčítání lidu 2001

zdroj: Český statistický úřad

Naše společnost zastává v současnosti k rozvodu manželství tolerantní postoje a bere ho téměř jako normu. Manželství, tak pro mnohé lidi přestává být posvátným svazkem jako je tomu u těch, kteří jsou nábožensky založení. Dle ČSÚ existuje prokazatelný rozdíl mezi plodností věřících a nevěřících žen.

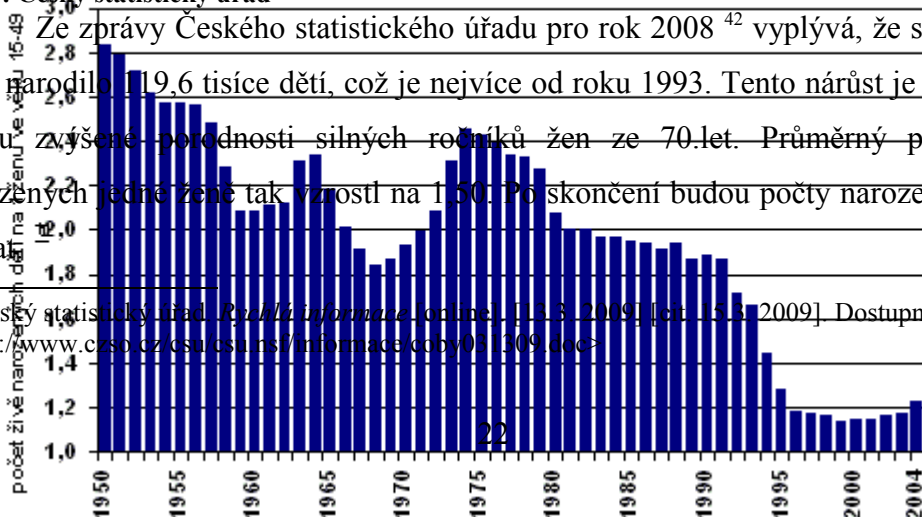
Graf 6: Počet narozených dětí podle věku a náboženského vyznání ženy – sčítání lidu 2001

zdroj: Český statistický úřad

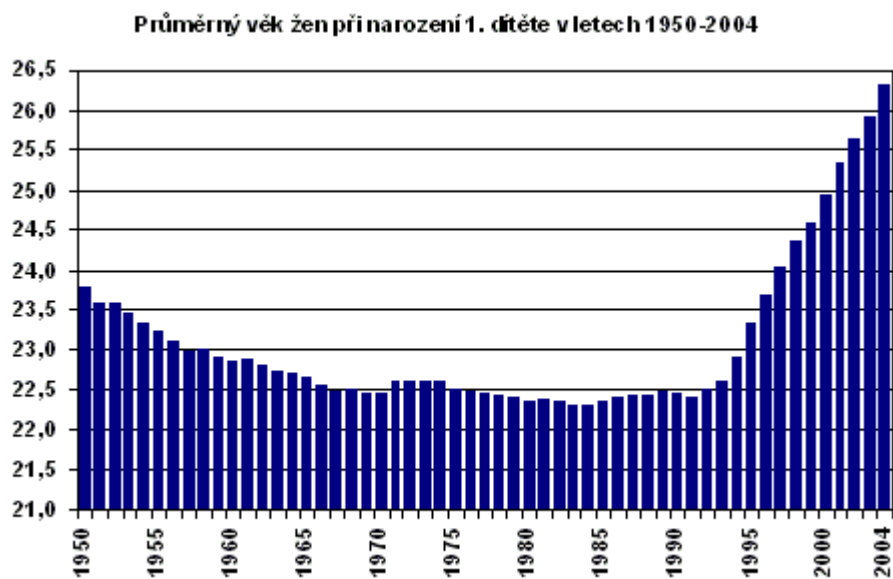
Že zprávy Českého statistického úřadu pro rok 2008⁴² vyplývá, že se v tomto roce narodilo 119,6 tisíce dětí, což je nejvíce od roku 1993. Tento nárůst je způsoben vlnou zvýšené porodnosti silných ročníků žen ze 70.let. Průměrný počet dětí narozených jedné ženě tak vzrostl na 1,50. Po skončení budou počty narozených dětí klesat.

⁴² Český statistický úřad, *Rozšířené informace* [online]. [13.3.2009]. [cit. 15.3.2009]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby09/109.doc>>

zdroj: Český statistický úřad

V roce 2008 dále pokračoval trend posunu mateřství do pozdějšího věku. Průměrný věk žen při narození prvního dítěte se zvýšil na 27,3 roku.

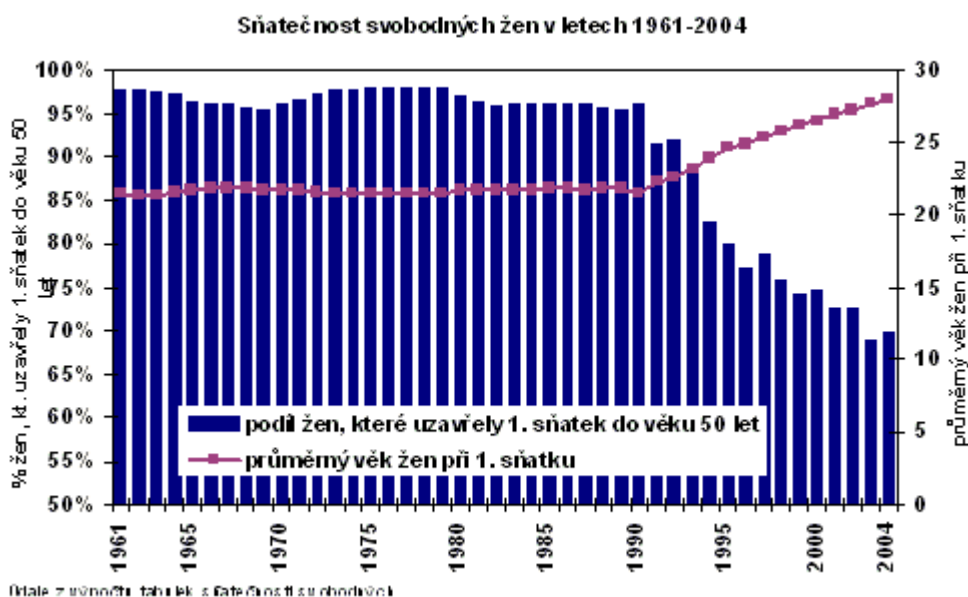

zdroj: Český statistický úřad

Průměrný věk otců při narození dítěte v roce 2008 činil 33,0 roku . Mimo manželství se v roce 2008 narodilo 43,5 tisíce dětí a podíl dětí narozených nevdaným ženám se zvýšil na 36,3 %.

Počet sňatků uzavřených v roce 2008 je jen málo odlišný od počtu z minulých let, avšak s přihlédnutím k velikosti populace svobodných osob se ukazuje úroveň sňatečnosti svobodných mužů a žen nižší. A to dokonce nižší než kdykoli předtím: při zachování úrovně sňatečnosti z roku 2008 by před dosažením 50ti let věku vstoupilo

do manželství pouze 66,1 % svobodných žen a 59,6 % mužů. Průměrný věk při prvním sňatku se zvýšil a v roce 2008 dosahoval 31,4 let u mužů a 28,7 roku u žen.

zdroj: Český statistický úřad

V roce 2008 úroveň rozvodovosti dosáhla 49,6 %. Jednalo se o doposud nejvyšší zaznamenanou úroveň rozvodovosti v České republice. Manželství do svého zániku rozvodem v loňském roce trvalo průměrně 12,3 roku. Téměř jedna pětina manželství je však ukončena do 5 let od uzavření sňatku, další pětina v rozmezí od pěti do deseti let od sňatku.

4. Výzkumná část

4.1 Teoretická východiska

Ze zdrojů českého statistického úřadu vyplývá, že mnohaletým trendem (nejen) v ČR je růst míry rozvodovosti, vyšší sňateční věk a menší počet dětí. Jednota bratrská je církevní společenství, které již od svého vzniku klade velký důraz na rodinné hodnoty, což mohu potvrdit i ze své osobní zkušenosti. V rámci odborné

praxe jsem byla několik týdnů jako dobrovolník součástí kolektivu Jednoty bratrské v Hradci Králové. Nynější členové bratrského společenství jsou lidé, kteří se stejně jako jejich historičtí předchůdci snaží žít život dle evangelijních principů, rodina u nich stojí vysoko v hodnotovém žebříčku a aktivně se podílí na životě ve sboru.

Cíle výzkumu

Cílem výzkumu je zmapovat specifika rodinných hodnot členů Jednoty bratrské v Hradci Králové a získat jednotlivé vlastní pohledy členů na manželství, rodinu a na vztahy v ní probíhající. Dozvědět se o vztazích mezi manželi a o jejich vztazích k dítěti. Případně jestli specifika rodiny ovlivňují vztahy se společností. A nalézt odpověď na to, zda se svými rodinnými daty členové Jednoty bratrské odchyľují od běžného průměru v ČR stanovené českým statistickým úřadem.

Hypotézy

- Jestliže jsem členem Jednoty bratrské v Hradci Králové, bude můj sňateční věk obecně nižší.
- Jestliže jsem členem Jednoty bratrské v Hradci Králové, budu mít obecně vyšší počet dětí .
- Jestliže jsem členem Jednoty bratrské v Hradci Králové, bude u mě obecně nižší rozvodovost.
- Jestliže jsem členem Jednoty bratrské v Hradci Králové, proběhne můj první pohlavní styk až po uzavření manželského svazku.

Výzkumná metoda

Jádrem práce je kvalitativní výzkum členů rodin Jednoty bratrské, založený zejména na metodě polostrukturovaného rozhovoru a zúčastněného pozorování. Rozhovor bude realizován s osobou, která je členem Jednoty bratrské a již založila rodinu. Osoba bude se zněním otázek seznámena a má právo jakoukoliv otázku odmítnout zodpovědět. V průběhu rozhovoru bude probíhat zúčastněné, nestrukturované pozorování, které bude provádět tazatelka. Na základě rozhovorů se zpracuje podrobná anamnéza a kasuistika.

Rozhovor budu se souhlasem všech zúčastněných nahrávat na diktafon. V případě že nesouhlasu, rozhovor podrobně zapíší.

Základní výzkumné otázky:

- K víře Tě vedli rodiče od dětství, nebo jsi uvěřil v průběhu života?
- Jaké byly okolnosti toho, že ses stal/a věřící/m?
- Jak si myslíš, že víra ovlivnila Tvůj život?
- Pocházíš z úplné nebo neúplné rodiny?
- Jak bys popsal/a vztahy v rodině, ze které pocházíš?
- Jaký názor má Tvoje původní rodina na to, že ses stal členem JB?
- Kolik Ti bylo let, když ses oženil/vdala?
- Je Tvoje manželka/Tvůj manžel také členem JB?
- Jaké jsou podle Tebe důvody pro vstup do manželství?
- Jak vnímáš mužskou a ženskou roli v rodině?
- Kolik máte dětí?
- Plánujete ještě další potomky?
- Jak probíhá výchova dětí?
- Kdo se na výchově dětí podílí?
- Kdy se podle Tebe dítě stává věřícím?
- Bylo pro Tebe důležité zahájit sexuální život až po svatbě?
- Jakou roli v manželství pro Tebe hraje sexuální život?
- Jaký názor máš na manželství mezi věřícím a nevěřícím člověkem?
- Co by pro Tebe bylo důvodem pro rozvod?
- Jaký máš názor na nevěru v manželství?

Výběr vzorku

Do výzkumného vzorku budou vybráni muži i ženy, kteří jsou členy Jednoty bratrské a již založili rodinu. Osoby musí být členy sboru JB v Hradci Králové.

4.2 Kvalitativní výzkum: Rodina jako hodnota v Jednotě bratrské

Zkratky:

T = tazatel

R = respondent

4.2.1 Respondent č.1

Pohlaví: žena

Věk: 28 let

T: K víře Tě vedli rodiče od dětství, nebo jsi uvěřila v průběhu života?

R: Během života, bylo mi 18 roků.

T: Jaké byly okolnosti toho, že ses stala věřící?

R: To, že jsem uvěřila, proběhlo přes manžela. Manžel do víry přistoupil taky až během života. Přivedl ho tam jeden kamarád, který taky nebyl věřící od malička a začali tam spolu chodit. Manžel byl alkoholik a chtěl se toho zbavit. Kvůli alkoholu ztratil svoji první dívku a potom jsme se seznámili a nechtěl mě kvůli tomu taky ztratit. Tak tam začal chodit a pomohlo mu to a ten problém s tím alkoholem vyřešit. On přestal pít a já jsem potom začala uvažovat nad tím, jak je to možný, že ze dne na den může někdo přestat s takovou závislostí.

T: Jak si myslíš, že víra ovlivnila Tvůj život?

R: Víím, že vždycky když mám nějakou starost, tak se prostě modlím, Ježíši pomoz mi, nebo ať najdem nějaký směr v tom, jak něco udělat, nebo jak vychovávat syna. Nebo když už se pohádáme s manželem, tak ať to zvládnou, ať se nepohádáme tolik, třeba ať zvládnou sama sebe, ...no prostě mi to psychicky pomáhá.

T: Pocházíš z úplné nebo neúplné rodiny?

R: Jsem z úplný rodiny, ale z nevěřící. Oni řeknou, že jsou katolíci, ale přitom vůbec nevěří.

T: Jaký názor má Tvoje původní rodina na to, že ses stala členem JB?

R: Jejich názor je, že Jednota Bratrská je sekta. Na jednu stránku sice vidí, že mi to v něčem pomáhá a že i muži to pomáhá, protože manžel je Rom. Oni mě totiž prvně vyhodili z domu, že jsem si našla Roma. A potom viděli, že spolu dokážeme žít i přesto, že je Rom. Ale na druhou stranu, když slyší, že máme rádi Boha a víme, že je důležitý chodit do církve, že nám to pomáhá, ale že tam chtějí desátky, což člověk dávat nemusí, ale my chceme, protože víme, že to pomůže třeba té církvi, protože z toho je třeba postavená tahle škola. Rodiče se tomuhle zase třeba smějou, protože řeknou vy nemáte peníze, ale vy je dáváte tam.

T: Kolik Ti bylo let, když ses vdala?

R: 18. V sedmnácti jsme spolu začali chodit a v 18 jsme se vzali.

T: Je Tvůj manžel také členem JB?

R: Ano.

T: Bylo pro Tebe důležité zahájit sexuální život až po svatbě?

R: Když jsem uvěřila, tak jsme vlastně spolu už bydleli a v Bibli je napsaný, že by lidi spolu neměli intimně bejt, až po svatbě. My jsme to teda nevydrželi, bydleli jsme totiž v jedné místnosti, tak to ani moc nešlo.(smích) Ale pastor říkal, že se mu zdá, že k sobě patříme, že bychom měli být spolu a řekl, že nás oddají.

T: Jakou roli v manželství pro Tebe hraje sexuální život?

R: Myslím si, že to je velká součást manželského života a je to přirozený.

T: Jak vnímáš mužskou a ženskou roli v rodině?

R: Myslím si, že ty role by měly být rozdělený. My chodíme do církve a tam jsme si našli, že by bylo hezký, kdyby ten chlap se o to dítě staral stejně jako ta žena. To je úplně suprový. Měl by od narození toho dítěte přebalovat, i v noci vstávat. Takhle by měli bejt nastavený ty chlapy. Jenže třeba pro chlapa, kterej k tomu nebyl vedenej z rodiny, je to těžký a nechce se mu. Třeba pro toho máho to bylo těžký. Ale to neznamená, že ho jen tak nechám a že na tom, nemůže pracovat. Takže zase v klidu dělám věci, se kterejma jsem si myslela, že by mi s nima mohl víc pomoci. Ale jsem ráda, že jako chlap vezme syna třeba ven a projde se s ním a to mě úplně stačí, protože ten malej potřebuje toho muže i takhle. U nás to tak nefunguje, jak bych si to představovala, ale snažíme se aby to tím směrem šlo. Něco to synovi dá a on potom jako taťka nebude líný a půjde dál v tom, že se o to dítě má taky starat.

T: Kolik máš dětí?

R: Jedno a když se narodil, tak to mi bylo 25.

T: Plánujete ještě další potomky?

R: Když jsme začínali být manželé, tak jsem říkala aspoň i pět. Ted', když se narodilo jedno, tak jsem ráda, že je jen jedno. Ale ten život je tak dlouhej, že si umím představit i dvě tři děti, ale ted' mě zaměstnává jeden. A zase i finanční důvody, protože jsme v garsonce, tak člověk takhle přemýšlet nemůže.

T: Jaké jsou podle Tebe důvody pro vstup do manželství?

R: Protože jsme prostě chtěli být spolu. Uvěřila jsem v Boha, a tím zároveň, že to tak má být, že se máme vzít, že to nemá bejt jen vztah bez oddání. Ale i rodinný věci, protože kvůli tomu, že jsem si našla Roma, tak jsem byla vyhozena od rodiny, takže jsem chtěla být s ním a už v tu chvíli jsem přemýšlela, jestli je to muž na celý život

nebo ne. Potom jsem s ním bydlela, takže to k tomu samovolně špelo. Kdybych nebyla věřící, tak bych si ho možná nevzala a žili bychom spolu – jak se říká – na hromádce.

T: Jak u vás probíhá výchova dětí ?

R: U nás jsme na tom s manželem domluvení. Zase tím, že je hodně dětí v naší Jednotě bratrský, tak podle toho si říkáme, jak by se asi měly ty děti vychovat. Žijem s hranicema, aby děti měly hranice. Myslím si, že je to dobrý, že potom se budou umět v tom zastavovat, když udělají něco špatnýho, nebo když chtějí něco udělat. Zamyslet se nad tím. A pro mě by měl být chlap, jakoby ten, co to vede, co pomáhá, a ten v kom mám oporu. Je pravda, že ty děti jsou s ženou hodně dlouho, vlastně pořád, takže ta žena má velkej vliv jako i psychicky. Jakože když jsem nervózní, tak on je nervózní, když jsem klidná, tak on je klidný. Myslím si, že v tomhleto je to pravda. Musíš být dost trpělivá a když nejsi, tak se modlíš. Některý ženy to zvládají, ale já mám ty tendence, protože jsem vždycky byla ten divoch, takže já si třeba někdy promluvím i sprostě sama pro sebe jako. Tady se mě to nepovedlo.. a on to hned zopákne. V tu chvíli zase myslíš na to, že půjde do školky, může to tam říct, budu mít ostudu. Nebo myslíš na to, hele musím to v sobě zastavit a říct ne. Řeknu mu to je špatný a budem se za to modlit. Jde o to chovat, tak aby dítě vědělo, že je to špatný, aby to pochopil. Člověk se musí chovat tak, aby v něm to dítě mělo příklad.

T: Kdy si myslíš, že se dítě stává věřícím?

R: Je to strašně těžký, myslím si, že kolem toho období jako 12, 13, 14, že v tom se to dost láme. Syn je v tom, že zná Ježíše, že se modlíme, že k tomu má přístup a potom je to už na něm. Ty děti u nás to mají v sobě, tím třeba, že se pořád modlíme. Třeba, aby dostal kolo, aby bylo hezký počasí. Jenže to takhle žije do určitý doby, třeba i do doby, než začne chodit do školy. Vnímá ostatní děti, to jak se chovají a myslím si, že to pomaličku může ztrácet, ale já jako ta rodina ho do toho zase uvede, že v tom žije. Ale hodně vidím, že jsou už teď teenageři v Jednotě bratrský, který v tom od malička vyrůstají, ale pere se to v nich a říkají, že nechtějí být věřící. Jakože můžou bejt děti ve vzpouře, že řeknou, že ne. Ale já si stejně myslím, že když jsou v tom od začátku, tak stejně ty hranice ten rodič jim dá. Myslím si, že to ne může bejt jenom z frajerštiny, a že když bude mít rodinu, nebo bude mít nějaký starosti, nebo se něco stane, tak si stejně myslím, že už v tom je. Ale nikdy nevíš, co se stane. Mrzelo by mě to, kdyby syn, řekl, že ne, ale prostě hold je to jeho rozhodnutí.

T: Jaký názor máš na manželství mezi věřícím a nevěřícím člověkem?

R: Je to těžší. Já to vezmu tak, že nevím, jak to řešej chlapy, ale mezi ženskejma sem taky hodí věřící holky a ty manželé jsou nastavený úplně jinak, chtějí aby ta žena byla doma, aby se o ně pečovalo, aby jim vařila a vadí jim, že je tady často na Sioně. Je tady hodně práce a ona prostě chce pomoc a je tady třeba často. Je to pro ni těžký, musí zvládat to, že vlastně tohle patří Bohu a chce tu být, a že z toho má zisk nějaký požehnání jakoby, že to dělá pro Boha, že ta vize je tady nějaká, že to něco dává. Na druhou stranu chce být citlivá i k tomu manželovi a točit se i kolem toho muže. Takže si myslím, že se točí na dvě strany, že je to pro tu ženu těžší. Ale myslím si, že by měli být spolu. Už kvůli dětem. A myslím si, že tady ta církev to nějak pochopí, protože je tolerantní. Protože my nechceme ty rozvody, i přesto, že jeden je nevěřící.

T: Co by pro Tebe bylo důvodem pro rozvod?

R: Každá žena je jiná a pro každou ženu je to něco jinýho. My jsme měli s manželem hodně krizi a dokonce tím, že se narodilo dítě. Museli jsme to řešit s Jednotou bratrskou. A přiznám se, že bych s ním třeba zůstala i přes nevěru, i když Bible říká, že nemusím. My jsme se hádali a manžel odcházel často pryč a já jsem viděla, co to s naším dítětem dělá a potom jsem se za to modlila a říkala jsem si, že až tomu člověku bude osmdesát tak se tomu stejně bude jenom smát a ten druhý člověk bude rád, že jsi vedle něho. Je pravda, že věřící člověk možná přemýšlí hodně dopředu a potom vidí i dobrý věci hodně dopředu. To dává člověku hodně trpělivosti. Hodně jsem si to vyřvala, že člověk je nervózní a řekne třeba nahlas nějakou blbost a potom tě to mrzí a zpracováváš to. Myslím si, že my ženský jsme jako trpělivější, že bychom to mohli zvládnout. Ale zase v církvi mám oporu, mluvím o tom, ptám se, co mám dělat, v tomhleto máme otevřený vztahy. Kdyby to měnil a střídal to potom pořád, tak to samozřejmě dál nepůjde. Kdyby jednou řekl, že to bylo z blbosti... Muži jsou v tomhle takový divný, že si potřebujou někde jinde ulevit. My se unavíme dítětem a už nad ničím nepřemýšlíme, jenže on jak je pohodlnej, chce si ležet a chce si nad vším přemýšlet, tak mu vadí, že ta žena mu říká hele musíš udělat tamhle to a tohle a on si chce někde ulevit. Je to blbý, ale bych se asi uměla vydat už kvůli dítěti. Já jsem musela projít tím a ještě asi projdu, že manžel je romského původu, takže má jinou povahu.

4.2.2 Respondent č. 2

Pohlaví: žena

Věk: 22 let

T: K víře Tě vedli rodiče od dětství, nebo jsi uvěřila v průběhu života?

R: V průběhu života.

T: Jaké byly okolnosti toho, že ses stala věřící?

R: Slyšela jsem o Bohu přes Amíky, který přijeli sem do České republiky k nám na školu. A ty mi říkali o Bohu. Tak jsem si říkala, že zkusím, jestli Bůh je nebo ne. Bylo to tak, že na té škole byl projekt a ty Amíci to jsou mladý lidi jako my a oni tam stavěli hřiště. A někdo je sem pozval, a to právě šlo přes naši církev. Takže tam pak byl člověk, kterému Amíci řekli, že bych chtěla vědět něco o Bohu a ten mě pak přivedl sem do církve.

T: Jak si myslíš, že víra ovlivnila Tvůj život?

R: Na hodně věcí jsem změnila názor. Když uvěříš, je to velká změna a hodně věcí se změní. Hned potom, co jsem uvěřila, jsem přestala nenávidět jednu kámošku a najednou mi ji bylo spíš líto, než abych ji chtěla udělat něco za to, jak se chová. A pak třeba jsem přestala hodně jako chodit kalit. To bylo zrovna v tom věku, když mi bylo 14 v devítce na základce a ve třídě jsme měli takovou partu, že jsme to zrovna začali rozjíždět. A pak ještě v tom, že jsem už přestala chodit s klukama, řekla jsem si, že počkám. Byla to u mě velká změna, nejdřív jsem si myslela, že to nedokážu, ale pak to jako bylo hezký.

T: Pocházíš z úplně nebo neúplné rodiny?

R: Z úplně.

T: Jak bys popsala vztahy v rodině, ze které pocházíš?

R: Cítila jsem se v rodině hodně dobře, neměla jsem s našima vůbec žádný problémy, až když jsem se s nima rozcházela v názoru, že chci chodit do církve a oni nechtěli, tak to byl vlastně jedinej problém, kterej jsme kdy mezi sebou měli. Ale jinak bylo všechno v pohodě. Naši pro mě dokázali bejt jako kámoši pro mě, ale i rodiče.

T: Jaký názor má Tvoje původní rodina na to, že ses stala členem JB?

R: To, že jsem členem církve, tak to nesou blbě hodně, ale to, že věřím v Boha jim nevadí. Rodiče poznali jenom Jednotu bratrskou u nás v Hradci, jako Sion prostě a to si nemyslej hezký věci, myslej si, že jsme zblblí. Neřeknou sice, že si myslí, že jsme sekta, ale spíš nechápou to, proč lidi dělají jen tak z vlastní vůle něco pro ostatní lidi.

T: Kolik Ti bylo let, když ses vdala?

R: 21.

T: Je Tvůj manžel také členem JB?

R: Ano.

T: Jaké jsou pro Tebe důvody pro vstup do manželství?

R: Třeba to, že chceme být jako rodina. Víím, že i kdybychom děti mít nemohli, nebo neměli, tak už tím, že jsme vstoupili do manželství, tak víím, že jsme rodina.

T: Jak vnímáš mužskou a ženskou roli v rodině?

R: To je těžký říct. Určitě se to změní až budeme mít děti. Určitě chci, abychom si rozuměli, aby to nedopadlo, tak že manžel bude pořád v práci a já budu jenom doma a vznikne mezi náma propast. Chci, aby se chlap podílel na výchově.

T: Kolik máte dětí?

R: Budeme mít zatím jedno.

T: Plánujete ještě další potomky?

R: My bychom určitě chtěli dvě děti, ale chtěli bychom třeba i tři.

T: Jak u vás probíhá výchova dětí?

R: Chtěla bych dítě vést podle toho, jak to budu cejtít. Určitě bych chtěla, aby to dítě mělo hranice, aby zažilo, že musí poslouchat. Víš, jakože bych mu nechtěla dávat takovou tu přehnanou volnost, jako vyber si, co se Ti teď chce. Ale chtěla bych, aby třeba když řeknu, teď budeme dělat tohle, aby uměl poslechnout. Dětem bych na dala na zadek, ale ne v afektu, musela bych vědět, že jim to pomůže.

T: Kdo se na výchově dětí podílí?

R: Chci, aby se chlap taky podílel na výchově.

T: Kdy se podle Tebe dítě stává věřícím?

R: U malejch dětí, školkového věku, když jim říkáš o Bohu, tak to prostě berou tak, že to tak je. Ale pak víím, že v nějakým období se musej rozhodnout, jestli chtěj věřit nebo nechtěj věřit a nějak Boha sami najít. Nějak si to v sobě sami odpovědět. Každěj to musí cejtít sám. Myslím si, že takový období je třeba puberta.

T: Bylo pro Tebe důležité zahájit sexuální život až po svatbě?

R: Ano, hodně.

T: Jakou roli v manželství pro Tebe hraje sexuální život?

R: Hraje pro mě důležitou roli. Beru to tak, že to Bůh dal, aby si tím lidi vyjádřili lásku, protože když Bůh stvoří takovou věc jako je milování, tak to nemohl stvořit jenom kvůli tomu, že bysme zrovna chtěli to dítě.

T: Jaký názor máš na manželství mezi věřícím a nevěřícím člověkem?

R: Bud' to, když třeba jsou oba nevěřící a pak jeden z manželů uvěří, tak chápu, že to může být třeba těžký, protože se Ti celkově změní myšlení

T: Jaký máš názor na nevěru v manželství?

R: To hodně odsuzuju, ale na druhou stranu ve mně funguje to, že nemůžu to kategoricky odmítnout, že vždycky kdyby za jakýchkoliv okolností se to stalo.

T: Co by pro Tebe bylo důvodem pro rozvod?

R: To je těžký. Nikdy jsem o tom nepřemejšlel a nedokážu si to představit, ale asi ta nevěra by tomu byla nejbliž.

4.2.3 Respondent č.3

Pohlaví: muž

Věk: 21 let

T: K víře Tě vedli rodiče od dětství, nebo jsi uvěřil v průběhu života?

R: Až během života jsem uvěřil.

T: Jaké byly okolnosti toho, že ses stal věřícím?

R: No, jel jsem autobusem a uviděl Boha (smích).. Nebyl jsem v nějakém tlaku, nebo těžký životní situaci.

T: Jak si myslíš, že víra ovlivnila Tvůj život?

R: Život s Bohem mě změnil. Myslím si, že mi to dalo hodně věcí, třeba úplně jinej náhled na život vůbec. Jak se třeba vyrovnávat s věcmi, třeba v tom běžným životě. Když jsem vyšel ze školy, tak jsem neměl ponětí, jak to funguje v práci a tak dále, nebo vůbec jako zodpovědnost a tyhle věci. A my si tady povídáme a vztahy jsou tady otevřený, takže to bereme hodně do hloubky. Když se s někým bavíš o něčem, co řešíš, a víš, že tě ten druhěj pochopí, protože on to zažil taky. Může Ti dát zpětnou reakci. A nestydíš se.

T: Pocházíš z úplné nebo neúplné rodiny?

R: Naši se rozvedli, když jsem byl malej.

T: Jak bys popsal vztahy v rodině, ze které pocházíš?

R: Rodiče se rozvedli, když jsme byli malí a mamka se o nás se sestrou hodně starala, takže jsem cejtil, že je toho na ní hodně.

T: Jaký názor má Tvoje původní rodina na to, že ses stal členem JB?

R: Ted' už si myslím, že je to v pohodě a vidí, že jsem spokojenej, ale ze začátku se na Jednotu dívali dost nedůvěřivě.

T: Kolik Ti bylo let, když ses oženil?

R: 20.

T: Je Tvoje manželka také členem JB?

R: Ano.

T: Jaké jsou podle Tebe důvody pro vstup do manželství?

R: No, že se máme se rádi, a pak taky, že jsme překonali určitou fázi, která je na začátku každýho vztahu, kdy to je tak, že jsou ty dva zamilovaný hodně a neřešej vůbec ty věci okolo. A potom, když potom jsme tu fázi překonali, když jsme věděli, že už jsme někde jinde, tak nám to bylo těsný. A připadalo nám, že manželství je další krok, prostě jako přirozenej vývoj.

T: Jak vnímáš mužskou a ženskou roli v rodině?

R: No, v Bibli je napsaný, že chlap se má starat o svoji ženu jako by to byla jeho zahrada. Takže žena vlastně ukazuje toho chlapa, podle toho, jak se má, a tak. Takže

věřím, že chlap ji má chránit a vést a taky věřím, že chlapi jsou v tý rodině na to, aby měli na ramenou ty hlavní zodpovědnosti. Nemyslím si, že ženský jsou hloupější, než chlapi, někdy spíš naopak, ale myslím si, že chlapi jsou odolnější vůči stresům a tlakům, měli by celkově zastřešovat rodinu.

T: Kolik máte dětí?

R: Jedno na cestě.

T: Plánujete ještě další potomky?

R: Tak tři.

T: Jak u vás probíhá výchova dětí?

R: Já věřím, že to jak žiju s Bohem, tak mě nějak buduje a nějak se měním. Věřím, že ty věci, co mám v srdci jsou dobré. Tak podle nich je budeme vychovávat. Já bych chtěl dodržovat hranice, ve kterých jim bude dobře. Vnímám, že bych spíš chtěl bejt přísnější, než jakoby otevřenější. Protože počítám, že ženský jsou vždycky na ty děcka benevolentnější a myslím si, že je o v pořádku, že se ty dva rodiče doplňují. Ale měli by mít oba stejný názory na výchovu, a neměli by se před těma děckama navzájem shazovat, když se jejich názory budou lišit.

T: Kdo se na výchově dětí podílí?

R: Tak určitě oba dva.

T: Bylo pro Tebe důležité zahájit sexuální život až po svatbě?

R: Když jsem byl před tou svatbou, tak jsem si neuvědomoval, jak moc důležitý to je, jako když jsme teďka po svatbě. Takže jsem za to rád hrozně, i když to bylo hodně těžký.

T: Jakou roli v manželství pro Tebe hraje sexuální život?

R: Sexuální život a sex není jen na děláni dětí, ale je pro radost a jsou takový chvíle, který s nikým jiným prostě mít nikdy nechci ani nebudu. Nebo nechtěl bych mít.

T: Jaký názor máš na manželství mezi věřícím a nevěřícím člověkem?

R: Myslím si, že to asi nemůže dost dobře fungovat.

T: Jaký máš názor na nevěru v manželství?

R: To hodně odsuzuju, ale na druhou stranu ve mně funguje to, že nemůžu to kategoricky odmítnout, že vždycky kdyby za jakýchkoliv okolností se to stalo.

T: Co by pro Tebe bylo důvodem pro rozvod?

R: To je těžký. Nikdy jsem o tom nepřemejšlel a nedokážu si to představit, ale asi ta nevěra by tomu byla nejbliž.

4.2.4 Respondent č. 4

Pohlaví: muž

Věk: 34 let

T: K víře Tě vedli rodiče od dětství, nebo jsi uvěřil v průběhu života?

R: Tak i tak. Mamka byla katolička, sem tam jsem chodil do kostela, když jsem byl malej. Pak jsem přestal chodit do kostela a vlastně jsem na to přišel sám, že mě to zajímalo. To mě bylo sedmnáct.

T: Jaké byly okolnosti toho, že ses stal věřícím?

R: Mamka byla katolička, sem tam jsem chodil do kostela, když jsem byl malej. Pak jsem přestal chodit do kostela a vlastně jsem na to přišel sám, že mě to zajímalo. A to mě bylo sedmnáct.

T: Jak si myslíš, že víra ovlivnila Tvůj život?

R: Hodně mě změnila, pomohla mi v tom, že mi nějakým způsobem dala klid a vyrovnanost, že jsem v pohodě. Že když přicházejí problémy, tak tím dokážu projít a nerozhází mě to a že mám naději. Že mám touhy, sny, který s tím souvisejí.

T: Pocházíš z úplné nebo neúplné rodiny?

R: Z úplné.

T: Jak bys popsals vztahy v rodině, ze které pocházíš?

R: Vztahy v rodině byly pohodové.

T: Jaký názor má Tvoje původní rodina na to, že ses stal členem JB?

R: No, oni jsem začali potom chodit a teď jsou tu v Jednotě nejstarší.

T: Kolik Ti bylo let, když ses oženil?

R: 29.

T: Je Tvoje manželka také členem JB?

R: Je a poznal jsem ji tady.

T: Jaké jsou podle Tebe důvody pro vstup do manželství?

R: To nevím. O tom jsem nikdy nepřemýšlel.

T: Jak vnímáš mužskou a ženskou roli v rodině?

R: Já jako chlap se musím starat o ty podstatný věci – jako je situace teďka na blízském východě a podobně a manželka o ten zbytek... (smích). Ne, tak takhle ne. Máme to nějak rozdělený, ty role v domácnosti. Kdy co se týče vlastní domácnosti, tak já mám nějaký vlastní úkoly. Snažím se nějak pomáhat, co se týče toho provozu. Co se týče toho celku, tak za prvé si o tom povídáme, ale to rozhodující slovo mám já, co se bude kupovat, kam vložit peníze, jaký jsou hodnoty rodiny, o co nám jde, atd.

T: Kolik máte dětí?

R: Dvě. První se mi narodilo, když mi bylo 31.

T: Plánujete ještě další potomky?

R: Ne, dvě stačí.

T: Jak u vás probíhá výchova dětí?

R: Děti jsou ještě malý a manželka je doma, takže s nima tráví víc času.

T: Kdo se na výchově dětí podílí?

R: Oba se na ní podílíme.

T: Kdy se podle Tebe dítě stává věřícím?

R: To je těžký odpovědět, může to být v ranným věku, kdy najednou uvidí fajn, tak já mám rád Ježíše, vím, že skutečně je to někdo, kdo žije a je to reálná bytost. Jakmile tohleto vidí, tak to není problém. Ale třeba to uvidí jako „teenák“ nebo třeba vůbec ne.

T: Bylo pro vás důležité zahájit sexuální život až po svatbě?

R: Ano.

T: Jakou roli v manželství pro Tebe hraje sexuální život?

R: Beru sex jako přirozenou součást manželského života, kdyby to bylo jen na plození dětí, tak by to bylo dost chudý. (smích)

T: Co by pro Tebe bylo důvodem pro rozvod?

R: Nevěra možná, ale je to otázka. Nestál jsem nikdy v tý situaci naštěstí a doufám, že nikdy stát nebudu. Dokud v ní nestojím, tak to řešit nemusím. Jako jasně, že to můžou bejt i hádky, když už to člověk prostě nemůže vydržet. Ale vzhledem k mému naturelu pohodového flegmatika to asi nehrozí.

T: Jaký názor máš na manželství mezi věřícím a nevěřícím člověkem?

R: Pokud by si člověk, který už je věřící chtěl vzít někoho kdo není, tak to bych nedoporučoval. Myslím si, že je to riziko. Ale jsou tu i lidi, který už svoji rodinu mají a tam si myslím, že by se měli snažit, aby to manželství vydrželo.

4.2.5 Respondent č.5

Pohlaví: muž

Věk: 34 let

T: K víře Tě vedli rodiče od dětství, nebo jsi uvěřil v průběhu života?

R: To druhý je pravda.

T: Jaké byly okolnosti toho, že ses stal věřícím?

R: No to mě bylo asi 16. No a bylo takový, to už je hrozně dávno. To byla taková akce tady na zimáku, děly se tam fakt zázraky, tam přišli lidi o berlích a odcházeli bez nich a to byla taková finální tečka.

T: Jak si myslíš, že víra ovlivnila Tvůj život?

R: Myslím, že Bůh můj život ovlivnil a to hodně pozitivně. Já věřím, že Bůh je ten, kdo se o člověka stará. Že když já ho hledám, tak on se mi dává poznat.

T: Pocházíš z úplné nebo neúplné rodiny?

R: Naši se rozvedli, když jsem chodil do sedmé třídy.

T: Jak bys popsal vztahy v rodině, ze které pocházíš?

R: Ta rodina prostě nefungovala, tak jak by měla. Bylo to neúplný. Prostě to nefungovalo.

T: Jaký názor má Tvoje původní rodina na to, že ses stal členem JB?

R: To nebylo o tom, že bych hned vstoupil do Jednoty. My jsme dřív byli jiná církev, pak se ten celej sbor rozhodnul, že půjde do Jednoty. Mezitím já jsem na chvíli odešel do světa, jakoby byl jsem mimo od Boha. Tak to víte, že v první chvíli tím nebyli moc nadšení. U nás se to navíc dublovalo tím, že i brácha uvěřil. Ale myslím si, že teď už jsou s tím rodiče smíření. Mám už svůj vlastní život a vidí že jsem spokojenej. Oni to nepřiznají, ale myslím, že to vědí.

T: Kolik Ti bylo let, když ses oženil?

R: 29 let.

T: Je Tvoje manželka také členem JB?

R: Ano.

T: Jaké jsou podle Tebe důvody pro vstup do manželství?

R: Myslím, že člověk prostě ví, že je to to pravý.

T: Jak vnímáš mužskou a ženskou roli v rodině?

R: Na chlapovi je to, aby se postaral o to zázemí rodiny, v tomhle jsem dost tradiční.

T: Kolik máte dětí?

R: Dvě.

T: Plánujete ještě další potomky?

R: To ještě nevíme, možná ještě jedno.

T: Jak u vás probíhá výchova dětí?

R: Musí tam bejt řád, já nezastávám takovou tu volnou výchovu typu: nikdy nedáme dítěti na zadek nebo dělej si, co chceš. To prostě podle mě nefunguje.

T: Kdo se na výchově dětí podílí?

R: Určitě oba dva.

T: Kdy se podle Tebe dítě stává věřícím?

R: Dítě se věřícím nestává samo o sobě, ale víra je o tom, že se ten člověk pro něco vědomě rozhodne. Já zastávám názor, že dokud je dítě malý, tak prostě pro něj je rozhodující víra rodičů. Ale on se stejně pak musí v nějakým věku rozhodnout, jakou cestou chce jít anebo nechce. Finální rozhodnutí musí udělat sami.

T: Bylo pro Tebe důležité zahájit sexuální život až po svatbě?

R: Ano.

T: Jakou roli v manželství pro Tebe hraje sexuální život?

R: To si asi nechám pro sebe.

T: Jaký názor máš na manželství mezi věřícím a nevěřícím člověkem?

R: Já si myslím, že to není správný. Něco jinýho je, když by se ten jeden stal věřícím až potom, co založil rodinu. A něco jinýho je od začátku.

T: Jaký máš názor na nevěru v manželství?

R: Nevím, myslím si, že by to každopádně moc bolelo.

T: Co by pro Tebe bylo důvodem pro rozvod?

R: Asi ta nevěra, ale může to bejt cokoliv. Rozhodně něco, co nepůjde překonat... kdyby třeba ten druhý upadl do dlouhodobýho alkoholismu.

4.2.6 Respondent č. 6

Pohlaví: žena

Věk: 31 let

T: K víře Tě vedli rodiče od dětství, nebo jsi uvěřila v průběhu života?

R: Během života.

T: Jaké byly okolnosti toho, že ses stala věřící?

R: Stalo se to, když mi bylo sedmnáct, takže jsem studovala a přijel jsem takovej misionář z Austrálie. Měl shromáždění na zimáku a uzdravoval nemocný a tak se mi hrozně líbila ta atmosféra toho zázraku a taky toho, jak tam zpívali a chválili. A tak to bylo moje první takový setkání s Bohem. Pak jsme byli s gymplem na filmu Ježíš, tak tam je na závěr taková motlitba, tak to jsem se tajně modlila, aby mě nikdo neviděl. A pak přijeli ještě takový jiný misionáři z Ameriky a tam už jsem teda uvěřila.

T: Jak si myslíš, že víra ovlivnila Tvůj život?

R: Zcela zásadně. Ta překopala všechno. Nejvíc asi to, že jsem se vždycky cejtla strašně nedokonalá, jako strašná chudinka, která by si něco přála, ale vždycky udělá něco špatně. Cítila jsem se hrozně nedostatečná.

T: Pocházíš z úplné nebo neúplné rodiny?

R: Z úplný.

T: Jak bys popsala vztahy v rodině, ze které pocházíš?

R: V pohodě, pohodový, hodně se nám věnovali.

T: Jaký názor má Tvoje původní rodina na to, že ses stala členem JB?

R: Báli se, že jsem se dostala do nějaký sekty. Trvalo to několik roků, než pochopili, že se nic neděje, že se o mě nemusí bát.

T: Kolik Ti bylo let, když ses vdala?

R: Asi 23.

T: Je Tvůj manžel také členem JB?

R: Taky.

T: Jaké jsou podle Tebe důvody pro vstup do manželství?

R: Já jsem o tom nepřemýšlela, přišlo mi to přirozený. I když jsem nebyla věřící, tak jsem si ze všeho nejvíc přála nějaký miminko, o který bych se starala. Klidně aby mi ho s lístečkem dal někdo za dveře, ať se o něj postarám. Pak už jsme říkali, už chceme bejt spolu a jedinej důvod proč ještě nešlo založit rodinu byl, že muž ještě dostudovával a pak byl ještě na civilce. Z praktických důvodů to moc nešlo, abychom děti měli dřív, takže to bylo až za tři roky po svatbě. Manžel studoval v Praze a byli jsme daleko od sebe a chtěli jsme bejt spolu, a to byl pro nás důvod se vzít.

T: Jak vnímáš mužskou a ženskou roli v rodině?

R: Každý má to svoje rozdělení. Přejde mi to hodně hezký v tom, že spoustu věcí nemusím řešit. U nás držela kasu mamka a nějak rozhodovala o všem možným. A můj muž zařizuje spoustu těch praktických věcí, jako od rozpočtu, co si můžeme dovolit a co ne. A že se v tom cítím bezpečně a nemusím tyhle věci řešit. Mám na starost svou částku peněz, se kterými musím nějak vyjít, takže to je moc fajn. A myslím, že jsem se oprostila i od toho, že musím bejt dokonalá hospodyňka, dokonalá manželka, která naservíruje manželovi každé den svačinku, to už nestíháme.

T: Kolik máte dětí?

R: Teď čekáme třetí.

T: Plánujete ještě další potomky?

R: Ne, už neplánujeme, chtěli jsme tři.

T: Jak u vás probíhá výchova dětí?

R: No, povídáme si o tom. Když se něco děje, tak společně řešíme, co s tím a společně nastavujeme ty hranice. A když už tresty, tak vařečka je naše kámoška.

T: Kdo se na výchově dětí podílí?

R: Oba. Přes týden je manžel hodně pryč a pracuje hodně na Sionu, takže se o děti víc starám já, ale manžel třeba zase bere syna na hokejové tréninky a o víkendu jsme všichni většinou spolu.

T: Kdy se podle Tebe dítě stává věřícím?

R: To nevím. Nevím, v kterém roce se to zlomí. Myslím, že třeba můj syn, kterému je sedm, už o tom pomalu sám přemýšlí. U něj už když nechce poslechnout, tak neposlechne. Ale rozhodně přijde nějaký věk, kdy se v tom bude hledat znova. Oni to mají od narození, že je to pro ně přirozený, že věříme, že se přirozeně modlejí nebo chválí. Myslím si, že to opravdový přijde kolem puberty.

T: Bylo pro Tebe důležité zahájit sexuální život až po svatbě?

R: Tak to jsme tak měli jasně daný, takže to jo.

T: Jaký názor máš na manželství mezi věřícím a nevěřícím člověkem?

R: Myslím si, že to nemůže úplně fungovat. Protože stejně jako ten člověk narazí na to, že ten druhý má jiné představy, jinou náplň času i jiný pohledy na různé věci. Vím, že ty lidi, který uvěřili a už třeba byli v manželství, takže to pro ně není úplně jednoduchý. Ale ani pro ty partnery to není jednoduchý, protože najednou v tom vidí něco jako - byl jsem tady pro Tebe, ale teď už tu nejsem pro Tebe, už jsem tady pro Boha. Tak ale tam už s tím nic nenaděláš, tam sis toho člověka vzala, máš ho ráda, tak s ním jako zůstaneš.

T: Co by pro Tebe bylo důvodem pro rozvod?

R: To opravdu nevím. To mě ještě nenapadlo.

T: Jaký máš názor na nevěru v manželství?

R: Tak to bych asi kousla špatně, možná, že tohle by mohl být ten důvod.

4.2.7 Respondent č.7

Pohlaví: muž

Věk: 34 let

T: K víře Tě vedli rodiče od dětství, nebo jsi uvěřil v průběhu života?

R: Až když mi bylo sedmnáct.

T: Jaké byly okolnosti toho, že ses stal věřícím?

R: Dostal jsem se do takovýho věku, kdy jsem se začal hledat. Do té doby mě nic takovýho nezajímalo, byl jsem vychovávaný normálně, jako ve škole nám nikdo o Bohu neříkal ani doma. Pár lidí, se kterejma jsem se setkal, mi říkalo o tom, že jsou věřící, což mě překvapilo, protože jsem si tehdy představoval, že věřící nemůžou bejt jako normální. A tyhle ty vypadali jako celkem normálně tyhle lidi, tak jsem se nějak zajímal, proč tomu věřej a tak, tak mě vyprávěli, co zažili. Pak jsem se nějak dostal k Bibli, tak jsem si ji pročítal. Potom jsem viděl v kině film Ježíš. A pak ještě jsem na ulici potkal nějaký Američany, který tam vyprávěli něco o Bohu a říkali jak je Bůh změnil, což bylo zajímavý. Takže mě se to nějak postupně skládalo dohromady, pak nějak jsem došel k tomu, že už věřím, že najednou je to přirozenější, než říkat, že Bůh není. A nebo to, co je v Bibli mi připadalo, tak skutečný a pravdivý, že už jsem s tím nemohl nic dělat.

T: Jak si myslíš, že víra ovlivnila Tvůj život?

R: Když bych to měl sám posoudit, tak bych řekl, že jsem byl dřív větší sobec, nezajímali mě moc. Spíš jako jsem dostal úplně jinej pohled na svět. Nebylo to ze dne na den, ale začaly se mi představovat hodnoty, jako o co mi jde a co bych chtěl. Začal jsem vnímat, že bych chtěl nežít sám pro sebe, ale svým životem taky něco přinášet, což pro mě bylo nový. Dřív jsem neměl ani moc kamarádů, vystačil jsem si sám a to se změnilo celkem. Pak jsem několikrát zažil, že jsem byl schopnej mít rád lidi, který jsem dřív nenáviděl, i když to bylo těžký ze začátku. Nejdřív, jsem si říkal, že to není možný, ale pak to šlo samo.

T: Pocházíš z úplně nebo neúplné rodiny?

R: Z úplně.

T: Jak bys popsal vztahy v rodině, ze které pocházíš?

R: Slyšel jsem spoustu lidí vyprávět, jak došli k víře, když byli na dně. Ale u mě to bylo celkem takový, že jsme byli taková spořádaná rodina. Jako naši nebyli věřící a nikdo do kostela nechodil, možná nějaká babička. A v té rodině to fungovalo celkem dobře. Naši se nějak moc nehádali, měli se docela rádi, bych řekl. Tehdy mě nic nechybělo, spíš jsem byl rád, že mám takovou rodinu.

T: Jaký názor má Tvoje původní rodina na to, že ses stal členem JB?

R: Ted' už je to jiný, protože jsem dospělej, ale když jsem uvěřil, tak to bylo takový divočejší. Ono celkově to pro mě byla velká změna, a tak jsem o tom všude povídal a samozřejmě i doma a oni z toho byli trochu vyděšení. Chvílema si ted' říkám, že jsem to nemusel na ně tolik tlačit. Pro ně to byl šok a báli se. Postupně se to otupovalo. Zjistili něco podobnýho jako tehdy já, že ty lidi, se kterejma se stýkám jsou normální. Ze začátku byl takovej ostrej rozhovor s tátou, co si pamatuju, kdy řekl, že jestli to ještě jednou budu říkat, tak poletím z domu. Ale pak se to uklidnilo. Ted' je to v takovým stavu, že jsou všichni rádi, co dělám a i nám fanděj, tak to je hezký. Myslím si, že je to hlavně o těch vztazích, že když poznáš ty lidi, tak je to potom takový jiný. Když to vidí člověk z venku a neví, co se tam děje, tak to je asi nejhorší.

T: Kolik Ti bylo let, když ses oženil?

R: 22 let.

T: Je Tvoje manželka také členem JB?

R: Taky. My jsme se v podstatě poznali tam. Tehdy se to ještě jmenovalo křesťanský společenství a v podstatě to byli ty stejný lidi akorát jsme pak přešli pod hlavičku tý Jednoty.

T: Jaké jsou podle Tebe důvody pro vstup do manželství?

R: To byla taky taková otázka, co jsem řešil. Já jsem k tomu přistupoval jako k hodně věcem, i třeba obyčejnejm, že se za ně modlím a hledám, co Bůh chce. Věřím, že to Bůh dokáže ovlivnit a pomáhá mi v tom.

T: Jak vnímáš mužskou a ženskou roli v rodině?

R: Věřím tomu, že muž a žena má tu roli jinou a že je škoda, když se to zplošťuje na to, že by měli bejt rovnoprávní. Já tím nechci říct, že muž nebo žena jsou něco víc. Myslím tím, že každej tu roli má mít jinou. Tak jak jsme se o tom bavili s manželkou, ještě než jsme se vzali, tak jsme viděli, že je dobrý, aby to fungovalo jako v nějakým týmu. A ten tým, když má fungovat, tak by mělo bejt jasný kdo za co má zodpovědnost a jak ty věci jsou nastavený. O věcech normálně rozhodujeme oba, ale na druhou stranu v nějakých chvílích mám já to poslední slovo v podstatě. pokud ten tým šlape dobře, tak....Ono to zní chudák ženská, musí se podřizovat, ale takhle to nějak ani nevnímáme. Takhle to vnímáme i podle Bible, a tak jak to Bůh stvořil. Některý lidi si v tomhleto klapu na hlavu, ale já to vidím tak, že každej má nějaký povinnosti. Já sice můžu mít poslední slovo, ale taky za to nesu tu zodpovědnost. Mám povinnost se o tu rodinu postarat a chránit ji.

T: Kolik máte dětí?

R: Tři.

T: Plánujete ještě další potomky?

R: Tři bude stačit. I když původně jsme plánovali jenom dvě, ale pak jsme se rozmysleli. Ale teď už to vypadá, že to bude stačit.

T: Jak u vás probíhá výchova dětí?

R: Snažíme se z nich vychovat dobrý lidi. Věřím, že výchovou jsme schopní jim dát něco, co jim usnadní, aby jim to šlo v životě dobře. Když se vůbec podíváš na ten sbor Jednoty bratrský Sion, tak my jsme vlastně na začátku nikdy neplánovali, že budeme dělat tolik věcí pro děti. To se spíš postupně vyvinulo, některý věci přišly prostě z toho, že jsme začali mít my děti a začali jsme přemýšlet, co pro ně udělat. Nějaký besídky, dětský dny, atd. a pak se to rozrostlo na takový věci, který jsou pro lidi z města. Nebo i ta škola a školka, kterou tady máme. Chceme těm dětem něco dávat, chceme do jejich životů něco investovat, něco dobrýho jim do života vložit, aby až budou starší z toho mohly těžit.

T: Bylo pro Tebe důležité zahájit sexuální život až po svatbě?

R: Bylo. To je věc, ve který jsme si předem udělali jasno. Nebylo to takový jako, co nejrychleji se vzít, abychom mohli, co nejdřív. Samozřejmě jsme se na to těšili, ale doted' jsem strašně rád, že to tak bylo. Moc rád na tu dobu vzpomínám, pořád se bylo na co těšit a zároveň vím, že bychom si asi tolik nepopovídali, nestihli bychom se tak duševně sblížit a poznat toho člověka do hloubky. A navíc tam člověk má pořád víc otevřený dveře, kdyby to náhodou nevyšlo. Myslím si, že když spolu lidi začnou už sexuálně žít, tak už je to pak v něčem těžší, když se pak rozhodnou bejt od sebe.

T: Jaký názor máš na manželství mezi věřícím a nevěřícím člověkem?

R: Já znám lidi, který se vzali a pak teprve jeden uvěřil. A některý páry z nich to nesou dobře, ale taky znám takový, kdy to ten druhý, co neuvěřil nakonec neunesl.

T: Jaký máš názor na nevěru v manželství?

R: Teoreticky, pokud by to bylo, tak že by partner ujel jen jednou a věděl bych, že toho opravdu lituje, tak bych se ten tým snažil udržet dohromady, už kvůli dětem. Samozřejmě, kdyby to bylo opakovaně, tak bych to řešil jinak.

T: Co by pro Tebe bylo důvodem pro rozvod?

R: Asi ta nevěra.

5. Výsledky

Z výzkumu vyplývá, že většina respondentů pochází z ateistické rodiny (pouze jeden z dotazovaných označil svou původní rodinu jako věřící - katolickou). Zajímavostí je, že všichni uvádějí přibližně stejný věk 16-18let, ve kterém uvěřili.

Pět ze sedmi respondentů pochází z úplné rodiny a vztahy v ní popisují jako harmonické. Téměř všichni zúčastnění se shodují v tom, že jejich uvěření a vstup do bratrského společenství viděli rodiče zpočátku negativně, a polovina z nich dokonce uvedla, že si rodiče mysleli, že jde o sektu. Pokud však rodiče dostali možnost se s ostatními členy Jednoty bratrské seznámit, svůj postoj změnili na pozitivní nebo alespoň tolerantní.

Věk vstupu do manželství se u všech respondentek i respondentů pohybuje výrazně pod průměrným věkem populace ČR při vstupu do prvního manželství zjištěným Českým statistickým úřadem (pro rok 2008 – muži 31,4 let a ženy 28,7 let).

Z výzkumu jsem také zjistila, že každý člen JB vstoupil do manželství rovněž s jiným jejím členem, se kterým se nejčastěji seznámili přímo ve společenství. A jejich názory na uzavření manželství s člověkem, který členem není se shodují. Takové manželství vidí jako rizikové a jako náročné uvádějí manželství, ve kterém se jeden z manželů stane věřícím až po jeho vzniku.

Z výpovědí také vyplývá, že každý z dotázaných bere manželství jako svazek na celý život a většina z nich přiznává, že rozvod by sice teoreticky byl možný, ale manželství by se snažili udržet za jakýchkoliv okolností, i v případě nevěry partnera.“

Mužská a ženská role jsou členy bratrského společenství vnímány jako velmi specifické a diferencované. Účastníci výzkumu si myslí, že každé pohlaví má v manželství svou příslušnou roli, svá vlastní práva a povinnosti v rámci rodiny. Muži vidí svůj úkol ve zodpovědnosti za rozhodování ve věcech rodiny, její hmotné zajištění rodiny a péče o manželku, zajímavým zjištěním je, že manželka má mj. právo chtít po manželovi, aby se podílel na výchově dětí stejnou měrou jako ona sama. Žena svou povinnost vnímá především v tom, že dohlídí na praktický chod domácnosti.

Z výzkumu je patrné, že zjištěný průměrný počet narozených dětí na jednu ženu, která je členkou Jednoty bratrské je vyšší, než průměrný počet dětí narozených na jednu ženu v populaci České republiky zjištěný ČSÚ. Dva respondenti uvedli, že mají tři děti, dva respondenti uvedli děti dvě a zbylí po jednom dítěti, přičemž však často počítají s tím, že v budoucnu by jich chtěli i více.

V odpovědích na otázku, jak dotazovaní vychovávají své děti, se nejčastěji opakuje názor, že je důležité, aby se dětem stanovili pevné hranice a příliš se nerozmazlovaly, aby nešlo o tzv. volnou výchovu. Ale na druhou stranu chtějí, aby se v případě, kdy dítě zlobí umělo samo zastavit a zamyslet, nad tím, co a proč dělá špatně a samo si uvědomilo lepší způsob svého chování. Je kladen velký důraz na výchovu pomocí osobního příkladu. A co se týče samotného uvěření dítěte, je zde kladen důraz na vlastní svobodné rozhodnutí.

Šest ze sedmi zúčastněných respondentů potvrzuje, že zahájili svůj sexuální život až po vstupu do manželství. A všichni zúčastnění se k pohlavnímu životu staví jako k přirozené součásti manželského života.

Během výzkumu jsem zjistila, že ačkoliv Sion a přilehlé organizace v sobě sdružují velký počet lidí a dětí, jen menšinu z nich tvoří skuteční členové Jednoty bratrské. Sbor JB v Hradci Králové čítá pouze cca 60 osob a většinou jde o manželské páry (s nezletilými dětmi – které se zatím za členy nepovažují). Členy se stávají pouze lidé, kteří se naplno věnují životu ve sboru, v každé volné chvíli dobrovolně pomáhají s jeho akcemi a projekty a sledují společnou vizi. Členové sboru se pravidelně několikrát týdně setkávají a společně probírají své problémy, modlí se a chválí Boha.

6. Závěr

Hypotéza - *Jestliže jsem členem Jednoty bratrské v Hradci Králové, proběhne můj první pohlavní styk až po uzavření manželského svazku.* – byla verifikována až na jednu respondentku, která zahájila sexuální život před uzavřením sňatku, avšak s partnerem, se kterým později do manželství vstoupila. Důvodem pro zahájení sexuálního života „až po svatbě“ vidím ve snaze členů Jednoty bratrské dodržet principy Nového zákona. Faktorem, který jim pomáhá dané předsevzetí splnit je fakt, že k víře přistoupili v mladém věku a své partnery našli mezi ostatními členy společenství.

Hypotéza - *Jestliže jsem členem Jednoty bratrské v Hradci Králové, bude můj sňateční věk obecně nižší.* – se během výzkumu potvrdila. Přepokládala jsem, že jedním z důvodů pro dřívější vstup do manželství by mohl být fakt, že členům

Jednoty bratrské je doporučeno zahájit sexuální život až po uzavření manželství, což by se mohlo zdát jako potencionální příčina motivace, proč uzavřít manželství v brzku. Avšak z výzkumu se toto nepotvrdilo, tudíž jediným důvodem zůstává celkové prorodinné ladění sboru Jednoty bratrské v Hradci Králové. Celkový průměrný věk vstupu členů JB do manželství se pohybuje níže, než je průměr stanovený českým statistickým úřadem pro ČR za poslední roky.

Hypotéza - *Jestliže jsem členem Jednoty bratrské v Hradci Králové, budu mít obecně vyšší počet dětí* . – se verifikovala. A to i přesto, že jsem u rodin Jednoty Bratrské očekávala horší ekonomickou situaci, která by pro větší počet dětí mohla být praktickou překážkou. Členové sboru jsou většinou zaměstnáni jako učitelé, vychovatelé, asistenti a administrativní pracovníci v organizacích Sionu, s čímž souvisí menší příjmy. Jsou orientováni na dobročinnost, a odměnu za vykonanou práci nevidí ve finančním ohodnocení ale především v duchovním přínosu - v požehnání od Boha. Ze svých platů také dobrovolně odevzdávají desátky církvi. Potvrdilo se, že ani slabší ekonomická situace nemá vliv na vyšší počet dětí v rodinách Jednoty bratrské. Více, jak polovina respondentů má nebo plánuje dvě a více dětí.

Hypotéza - *Jestliže jsem členem Jednoty bratrské v Hradci Králové, bude u mě obecně nižší rozvodovost*. – se podařilo částečně potvrdit vzhledem k tomu, že nikdo z dotazovaných v dobu provedení výzkumu nebyl rozvedený a většina jich potvrdila, že rozvod je pro ně velmi výjimečným a krajním řešením, pro platné informace bych musela výzkum vést po delší časový úsek.

Výzkumem se podařilo získat jednotlivé vlastní pohledy členů Jednoty bratrské v Hradci Králové na manželství, rodinu a vztahy v ní probíhající. Zmapováním jejich specifických rodinných hodnot se zdařilo verifikovat dané hypotézy a nalézt kladnou odpověď na to, zda se svými rodinnými daty členové Jednoty bratrské odchyľují od běžného průměru v ČR stanovené českým statistickým úřadem.

7. Soupis bibliografických citací

MACEK, Josef. *Víra a zbožnost jagellonského věku*. Praha: Argo, 2001. 490 s. ISBN: 80-7203-265-8.

HALAMA, Jindřich. *Sociální učení českých bratří 1464- 1618*. Brno, 2003. 304 s. ISBN: 80-7325-010-1

ŘÍČAN, Rudolf. *Dějiny Jednoty bratrské*. Praha: Kalich, 1957. 518 s.

ŘÍČAN, Rudolf. *Čtyři vyznání : vyznání Augsburské, Bratrské, Helvetské a České : se čtyřmi vyznáními staré církve a se Čtyřmi články pražskými*. Praha : Komenského evangelická bohoslovecká fakulta, 1951. 412 s.

FILIPÍ, Pavel. *Křesťanstvo : historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 195 s. ISBN: 80-85959-80-1

Historie [online]. [2008?] [cit. 5.3. 2009]. Dostupné z:
<http://www.jbcr.info/index.php?str=10&tp=1>

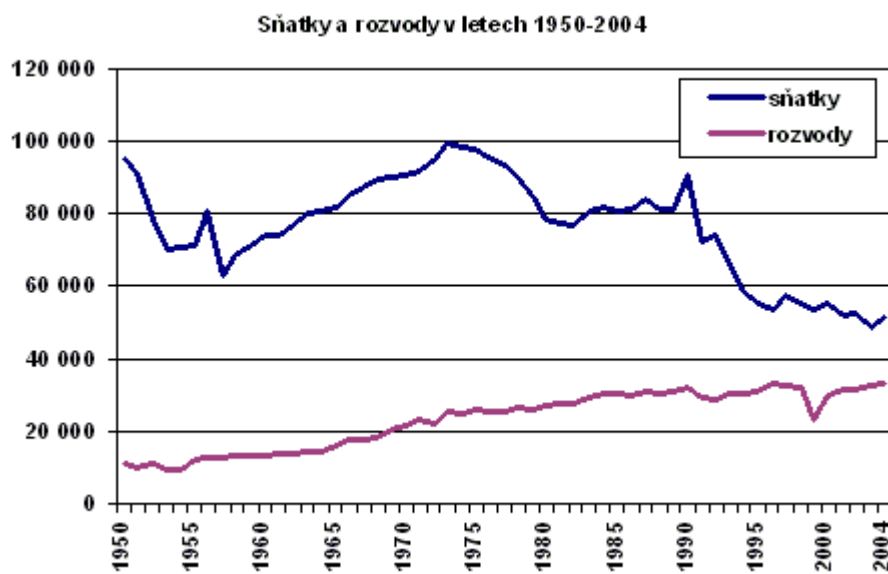
Český statistický úřad. *Rychlá informace* [online]. [13.3. 2009] [cit. 15.3. 2009].
Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby031309.doc>>

8. Přílohy

Seznam příloh:

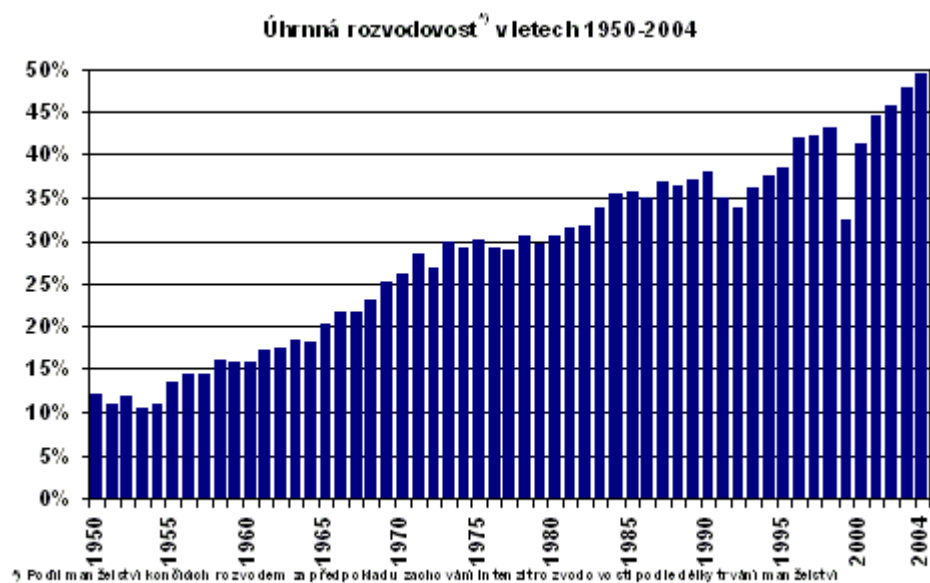
- Příloha č. 1: Graf - Sňatky a rozvody v letech 1950 – 2004
- Příloha č. 2: Graf – Úhrnná rozvodovost v letech 1950 – 2004
- Příloha č. 3: Tabulka - Rodinné domácnosti podle počtu dětí podle výsledků sčítání lidu 1950 - 2001
- Příloha č. 4: Tabulka – Obyvatelstvo (syntetické ukazatele)
- Příloha č. 5: Tabulka - Obyvatelstvo podle náboženského vyznání a pohlaví podle výsledků sčítání lidu v letech 1930, 1950, 1991 a 2001
- Příloha č. 6: Obrázek – Unitas Fratrum - Světová Jednota bratrská + přehled podle regionů a provincií

Příloha č. 1

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č. 2

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č. 3

3-3b Rodinné domácnosti podle počtu dětí podle výsledků sčítání lidu 1950 - 2001 (%)								
Rok sčítání	Průměrný počet dětí v domácnosti	Struktura v %						
		0	1	2	3	4	5	6+
1950 ²⁾	0,76	56,6	21,2	15,2	4,9	1,4	0,5	0,2
1961	0,83	52,0	23,7	16,8	5,2	1,5	0,5	0,3
1970	0,74	53,7	25,1	16,5	3,7	0,7	0,2	0,1
1980	0,83	51,1	21,1	22,1	4,8	0,9	.	.
1991	0,94	44,0	24,8	25,3	5,1	0,7	0,1	0,0
2001	0,80	50,7	23,9	21,3	3,4	0,5	0,1	0,1

¹⁾ V roce 1961 podle počtu dětí do 14 let; v roce 1950, 1970 a 1980 podle počtu dětí do 15 let; v roce 1991 a 2001 podle počtu závislých dětí

²⁾ Údaje o hospodářských domácnostech

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č. 4

Obyvatelstvo (syntetické ukazatele)		
Ukazatel	2006	2007
Úhrnná plodnost	1,33	1,44
- prvního pořadí	0,66	0,70
- druhého pořadí	0,48	0,53
- třetího a vyššího pořadí	0,19	0,22
Čistá míra reprodukce	0,64	0,70
Průměrný věk matek	28,9	29,1
- při prvním porodu	26,9	27,1
Podíl narozených mimo manželství (%)	33,3	34,5
Předmanželské koncepce (%)	30,0	30,4
Úhrnná potratovost	0,53	0,52
Úhrnná umělá potratovost	0,34	0,34
Tabulková prvosňatečnost-muži (%)	62,9	64,5
Průměrný věk při 1. sňatku-muži	31,0	31,2
Tabulková prvosňatečnost-ženy (%)	69,7	71,1
Průměrný věk při 1. sňatku-ženy	28,4	28,6
Úhrnná rozvodovost (%)	48,7	48,7
Naděje dožití při narození-muži	73,4	73,7
- ve věku 60 let	18,2	18,4
Naděje dožití při narození-ženy	79,7	79,9
- ve věku 60 let	22,3	22,3

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č. 5

1-19 Obyvatelstvo podle náboženského vyznání a pohlaví			
podle výsledků sčítání lidu v letech 1930, 1950, 1991 a 2001			
Náboženské vyznání, církev	Celkem	Muž	Ženy
Rok 1930			
Obyvatelstvo celkem	10 674 386	5 174 074	5 500 312
Římskokatolické	8 378 079	3 963 583	4 414 496
Řecko a armenskokatolické	12 149	10 068	2 081
Evangelické úhrnem	499 685	241 316	258 369
- českobratrské evangelické	290 994	141 305	149 689
- německé evangelické	130 981	61 360	69 621
- augšpurské ve východním Slezsku	46 777	22 526	24 251
- augšpurské na Slovensku	5 708	3 542	2 166
- reformované na Slovensku	2 446	2 253	193
- Jednoty bratrské	5 649	2 678	2 971
- československých baptistů	2 142	906	1 236
- Jednoty českobratrské	6 616	2 905	3 711
- metodistů	7 134	3 241	3 893
- ostatních denominací	1 238	600	638
Pravoslavné	24 488	14 347	10 141
Československé	779 672	382 835	396 837
Starokatolické	22 544	10 793	11 751
Jiné křesťanské	5 808	2 416	3 392
Izraelské	117 551	58 410	59 141
Ostatní mimo křesťanské	266	228	38
Bez vyznání a nezjištěno	834 144	490 078	344 066
Rok 1950			
Obyvatelstvo celkem	8 896 133	4 325 641	4 570 492
Katolické - ritu římského	6 792 046	3 248 882	3 543 164
- ritu řeckého	32 862	18 587	14 275
Evangelické:			
- českobratrské	401 729	193 329	208 400
- německé evangelické	6 401	2 713	3 688
- augšpurské ve východním Slezsku	57 741	27 097	30 644
- augšpurské na Slovensku	22 403	12 885	9 518
- reformované na Slovensku	4 350	2 406	1 944
- Jednoty bratrské	5 401	2 487	2 914
- Bratrské jednoty Chelčického	2 745	1 194	1 551
- Jednoty českobratrské	5 373	2 382	2 991
- metodistů	2 917	1 290	1 627
- ostatních denominací	1 312	634	678
Pravoslavné	50 365	25 359	25 006
Československé	946 813	458 371	488 442
Izraelské	8 038	4 060	3 978
Jiné	12 786	5 315	7 471
Nezjištěno	22 889	12 764	10 125
Bez vyznání	519 962	305 886	214 076
Rok 1991			
Obyvatelstvo celkem	10 302 215	4 999 935	5 302 280
Registrované církve a náboženské společnosti:			
Církev římskokatolická	4 021 385	1 819 482	2 201 903
Starokatolická církev v ČR	2 725	1 077	1 648
Církev řeckokatolická	7 030	3 199	3 831
Pravoslavná církev	19 354	8 275	11 079
Církev československá husitská	178 036	70 759	107 277
Českobratrská církev evangelická	203 996	89 297	114 699

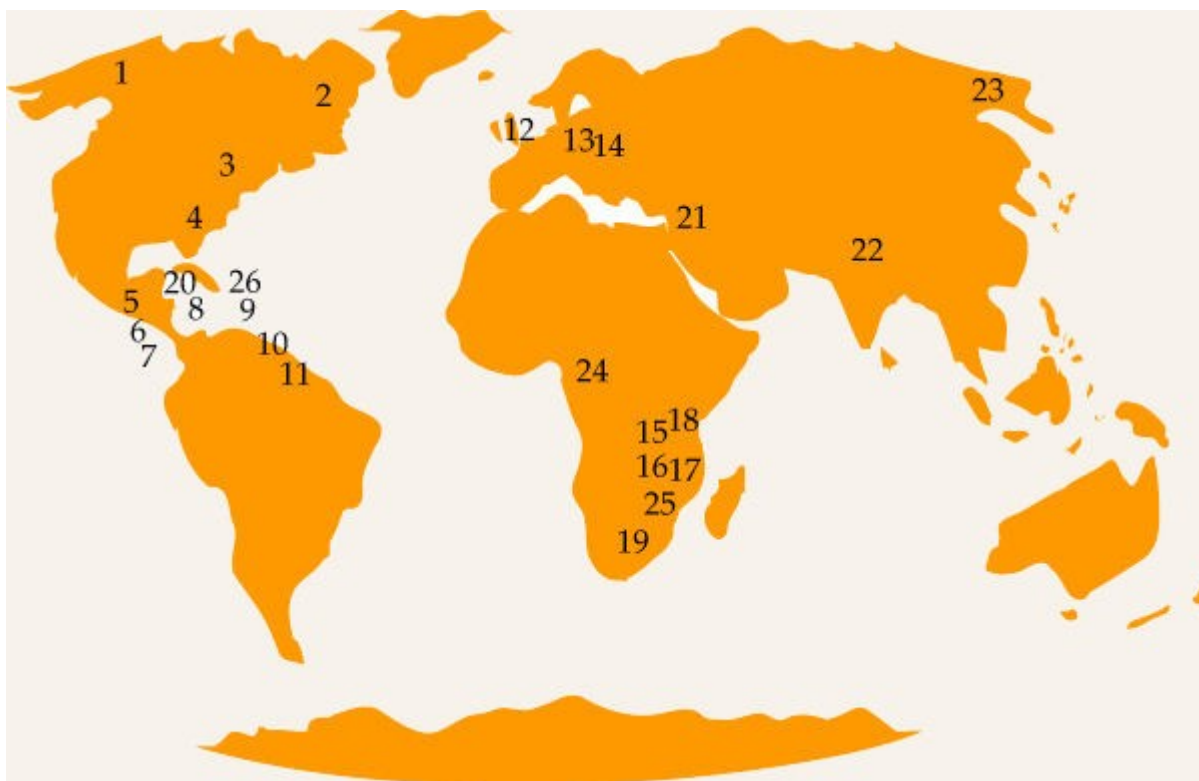
Slezská církev evangelická a. v.	33 130	14 747	18 383
Slovenská evangelická církev a. v.	4 151	1 926	2 225
Reformovaná křesťanská církev na Slovensku	1 396	625	771
Apoštolská církev v ČR	1 485	668	817
Novoapoštolská církev	427	171	256
Evangelická církev metodistická	2 855	1 168	1 687
Bratrská jednota baptistů	2 544	1 088	1 456
Církev bratrská	2 759	1 244	1 515
Jednota bratrská	2 269	938	1 331
Církev adventistů sedmého dne	7 674	3 190	4 484
Nábož. společnost československých unitářů	365	188	177
Křesťanské sbory	3 017	1 420	1 597
Rada židovských náboženských obcí v ČR a ústřední sváz v SR	1 292	564	728
Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů (mormoni)	549	251	298
Ostatní církve, náboženské společnosti a vyznání:			
ostatní a nepřesně určené křesť. církve a náboženské společnosti	8 790	4 084	4 706
Náboženská spol. Svědkové Jehovovi	14 575	6 047	8 528
islám	495	376	119
ostatní (nekřesťanské) církve a náboženské společnosti	3 435	2 178	1 257
Nezjištěno	1 665 617	850 426	815 191
Bez vyznání	4 112 864	2 116 547	1 996 317
Rok 2001			
Obyvatelstvo celkem	10 230 060	4 982 071	5 247 989
Registrované církve a náboženské společnosti:			
Církev římskokatolická	2 740 780	1 184 162	1 556 618
Starokatolická církev v ČR	1 605	687	918
Církev řeckokatolická	7 675	3 454	4 221
Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku	22 968	10 019	12 949
Církev československá husitská	99 103	37 717	61 386
Českobratrská církev evangelická	117 212	49 137	68 075
Slezská církev evangelická a. v.	14 020	6 343	7 677
Evangelická církev a. v. v ČR	14 885	6 176	8 709
Apoštolská církev	4 565	2 061	2 504
Novoapoštolská církev	449	186	263
Evangelická církev metodistická	2 694	1 130	1 564
Luterská evangelická církev a. v. v ČR	5 412	2 357	3 055
Bratrská jednota baptistů	3 622	1 584	2 038
Církev bratrská	9 931	4 403	5 528
Jednota bratrská	3 426	1 469	1 957
Církev adventistů sedmého dne	9 757	4 149	5 608
Náboženská společnost českých unitářů	302	155	147
Křesťanské sbory	6 927	3 082	3 845
Církev Ježíše Krista Sv. posledních dnů	1 366	653	713
Náboženská spol. Svědkové Jehovovi	23 162	9 367	13 795
Federace židovských obcí v ČR	1 515	799	716
Ostatní církve, náboženské společnosti a vyznání:			
Církev sjednocení	43	20	23
Scientologická církev	110	73	37
Křesťanská společenství	4 012	1 751	2 261
Hnutí Hare Kršna	294	201	93
Anglikánská církev	201	112	89
Islám	3 699	2 676	1 023
Buddhismus	6 817	4 350	2 467
Hinduismus	767	557	210
Ostatní církve a náboženské společnosti	180 769	85 590	95 179
Nezjištěno	901 981	457 841	444 140
Bez vyznání	6 039 991	3 099 810	2 940 181

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č. 6
(zdroj: www.jbcr.info)

Unitas Fratrum - Světová Jednota bratrská

sestává z devatenácti samosprávných provincií a koná misijní práci na dalších místech světa.

Provincie se sdružují podle světadílů do čtyř regionů. Větší provincie se dělí na distrikty.

Přehled provincií podle regionů:

Severoamerický region

1. Aljaška (založena 1843)
2. Labrador (založena 1771)
3. Americká severní - sbory v severní části USA (založena 1741)
4. Americká jižní - sbory v jižní části USA (založena 1753)

Jihoamerický region

5. Honduras (založena 1930)
6. Nicaragua (založena 1849)
7. Kostarika (založena 1988)
8. Jamajka (založena 1754)
9. Západoindická - sbory na Panenských ostrovech a na ostrovech Antigua, St.Kitts, Barbados, Tobago a Trinidad v Karibském moři (založena 1732)
10. Guayana (založena 1730, obnovena 1878)
11. Surinam (založena 1735)

Evropský region

12. Britská - sbory ve Velké Británii a Severním Irsku (založena 1724)
13. Evropská kontinentální - sbory v Německu, Holandsku, Dánsku, Švédsku a Švýcarsku (založena 1722)
14. ČESKÁ (vznik 1457, obnovena 1862)

Africký region

15. Tanzánie západ s centrem v Tabora (založena 1897)
16. Tanzánie jihozápad s centrem v Mbeya (založena 1977)
17. Tanzánie jih s centrem v Tukuyu (založena 1891)
18. Tanzánie Rukwa s centrem v Sumbawanga (založena 1984)
19. Jihoafrická - západní oblast (založena 1737, obnovena 1792) a východní oblast (založena 1828)

Misijní práce

20. mezi indiány Garifuna na Kajmaních ostrovech v Karibském moři
21. domov pro mentálně postižené arabské dívky v Ramallah u Jeruzaléma
22. mezi Tibetany v severoindickém Rádžpúru a kašmírském Ladaku
23. mezi Eskymáky Yuppik na Dálném východě (Čukotka)
24. mezi černochoy v africkém Zairu
25. mezi černochoy v jihovýchodní Africe v Malawi
26. v Dominikánské republice (vznik 1902) se Jednota bratrská spojila s dalšími evangelickými denominacemi a vytvořila "Dominikánskou evangelikální církev" (1959).